

nº 156 Capdepera i Cala Rajada setembre 1994



*** Gloses**
de Miquel Lliteres

*** El Verí de la Música.**
per Joan "Rai"

*** Pregó del Carme**
per Rafel Umbert

*** D'en temps primer**
"una ullada cap enrera ..."

*** L'Arxiduc Lluís
Salvador i Capdepera.**
per Josep Terrassa.

Festes d'estiu 1994

Cap Vermell

setembre 1994
Nº 156

.....

Obra Cultural Balear
Capdepera
Cala Rajada

Hem fet aquest número:

Joan Rai
Pep Terrassa
Jaume Fuster
Paco Galian
Sebastià Ferrer
Joan Espiritusanto
Miquel Ferragut
Llucià Sirer
Isidor Rodríguez
Andreu Genovart
Toni Melis
Miquel Lliteres
Joan Pujadas

.....

Depòsit legal 1197/80
Imprimeix:
Tirrena (Manacor)

Cap Vermell no es fa responsable dels articles firmats pels seus col·laboradors.

Així mateix s'ofereixen aquestes planes a tots els que hi vulguin expressar la seva opinió.

Cap Vermell
Apartat de correus 69
Capdepera

PORTALET



En tornar de l'estiu el que més ens agradaria és parlar només de la platja, de la calor que ha fet, de la bona anyada turística (estam davant un nou "boom" com el del 60?), de l'ambient nocturn, de les festes i d'altres coses intrascendents que omplen les feixugues jornades estiuenques.

Però malgrat la nostra intenció, aquest estiu conté alguns aspectes molt negatius que conviden a la reflexió. D'una banda ens trobam davant una temporada turística excel·lent que ha demostrat com és de fràgil la nostra indústria primera. El gran nombre de visitants i una ocupació al voltant del 100% han duit també massificació i problemes d'ordre públic (bregues, renous, brutor...) i problemes d'imatge (basta recordar la crisi de l'aeroport). Malgrat els esforços de les administracions per solucionar aquestes deficiències, els serveis semblen no haver donat abast davant el gran flux de turistes que ens han envaït.

El concepte turisme de qualitat pareix esvair-se davant la gatera de la massificació.

Altre problema que s'ha agreujat ha estat el de l'aigua. Malgrat afectar bàsicament a la badia de Palma, pot arribar a generalitzar-se a tota l'illa: L'aigua és limitada, escassa -ara més, amb la gran sequera que patim- i el consum segueix augmentant, sense que es faci quasi res per tal de reduir-lo. Més aviat el contrari, segueixen construint noves urbanitzacions i projectant camps de golf com si no res.

El trasvassament de Sa Marineta s'ha hagut d'aturar davant la baixada del nivell dels pous, les xarxes de distribució són un desastre, perdent-se per les canonades prop d'un 25% d'aigua, no s'ha fet cap campanya seriosa per a racionalitzar el consum, no es duu a terme una reutilització eficaç de les aigües depurades, etc. Però això sí, durem aigua de l'Ebre (el Consell de Ministres n'ha aprovat 10 milions de litres anuals), pujaran el preu i continuarem amb el trencament ecològic de les Illes.

I per acabar, els incendis, un altre aspecte recurrent. Enguany s'han multiplicat els focs al llarg de tota la geografia espanyola (es parla de més de 350.000 ha cremades i de més de vint víctimes mortals). El nostre municipi, fins ara, se n'ha mantingut al marge d'aquesta tragèdia però els nostres veïnats d'Artà es senten indignats per les 500 ha cremades en un incendi que hauria pogut afectar Sa Mesquida.

Davant aquesta proliferació de successos, la sortida fàcil és culpar únicament l'administració, per manca de previsió o contundència en l'extinció, però el cert és que mentre la negligència (44%) o la intencionalitat (40%) siguin les principals causes, de poc serviran els 679.712.000 pessetes que s'ha invertit en l'actual campanya contra el foc a la nostra comunitat. Mentre hi hagi un sol individu que vulgui calar foc intencionadament, de poc serviran ni les despeses, per grosses que siguin, ni els mitjans tècnics, per moderns que semblin. Al piròman li basta comptar amb un llumí, una mica de benzina i l'ajuda del vent.

Plaça des Sitjar

Conveni

El conveni dels funcionaris de l'Ajuntament de Capdepera està duguent coa. Després d'una llarga negociació, s'arribà a un principi d'acord i just abans de signar-lo sorgiren discrepàncies, afegint-se a darrera hora un annex que suposava una millora per als treballadors. El dit annex suposà el trencament del pacte de govern -un pic més- però a la fi fou ratificat pel plenari del dia 14 de juliol amb els vot contrari del PSM i l'abstenció de l'oposició PP-UCAP. La història, però, no acabà aquí: el PSM decidí presentar una moció perquè es declaràs nul l'acord de ratificació del conveni. Poc temps després (28 de juliol), el Delegat del Govern, Gerard Garcia, comunicà a l'Ajuntament la illegalitat de tres punts del pacte que regula les condicions de treball dels funcionaris, concretament es feia referència a aspectes de la jornada laboral, al complement de productivitat i al complement específic. A partir de tal data, l'Ajuntament disposava d'un més per anular o modificar els articles del dit pacte que infringeixen les disposicions legals.

No entenem com s'ha pogut tenir una badada de tals proporcions ni com l'Ajuntament no ha emprat els serveis d'assessoria, deixant-se marcar un gol per enmig de les cames tan escandalós.

A una reunió posterior entre representants municipals, sindicats i funcionaris, s'acordà retirar els punts conflictius de l'annex, a més l'Ajuntament es comprometé a dur una catalogació dels llocs de feina en el primer trimestre de l'any vinent.

Bombers

Capdepera és un dels pocs municipis que disposa d'un cos de bombers voluntaris, encapçalats per Gerardo Hesse, el qual compleix una labor lloable d'intervenció immediata, ja que el parc més proper, que és el de Manacor, tarda entre 30 i 40 minuts entre arribar i actuar.

Aquest grup de bombers han fet una crida als joves de Capdepera que vulguin integrar-s'hi. Per a més informació i possibles altes en l'esmentat cos, podeu dirigir-vos a Capdepera Ràdio, en el carrer del Centre, 10 (telèfon 818137) tots els dematins de dilluns a divendres.

En aquest aspecte, el grup municipal del PP presentà una moció, acceptada i assumida per l'equip de govern, per a augmentar la vigilància de les zones forestals del municipi.

Reciclatge

S'ha signat un conveni entre el CIM, Fundació Deixalles i Ajuntament, amb l'objectiu de dur a terme una recollida selectiva dels residus sòlids que es produeixen en el municipi, per al seu posterior reciclatge.

El Consell aportarà contenidors especialitzats i dos camions, l'Ajuntament els distribuirà i cedirà a Deixalles la recollida. La resposta popular ha estat bona, pel que fa a la recollida de paper, tenint en compte que la campanya de concienciació del seu ús fins ara ha estat gairebé nul·la.

Alguns ajuntaments, com Felanitx i Manacor, ja disposen de punts verds on es pot depositar tota casta de materials reciclables: vidre, ferro, plàstic, piles, roba, paper...

Ruanda

Durant les festes s'han posat a la venda camisetes amb la inscripció "Ruanda", amb la intenció de recaptar fons per a l'organització "Médicos del Mundo", que actua en aquell país centre-africà.

El preu de venda és de 2000 pessetes i estan confeccionades amb cotó de molt bona qualitat. Si no n'heu adquirida cap, encara podeu fer-ho a la botiga del fotògraf Levon, un dels organitzadors d'aquesta iniciativa a Capdepera.



Creu Roja

Enguany han tornat a funcionar els punts de vigilància a les platges, assistits per voluntaris de la Creu Roja de Capdepera, fruit d'un conveni entre aquesta institució i l'Ajuntament.

Els joves vigilants vetllen per la seguretat dels banyistes, oferint primers auxilis (enguany, afortunadament lleus) i efectuant, si ve de cas, accions de salvament. Fins ara no hi ha hagut cap ofegat a les nostres platges.



Visites

El dia 19 d'agost, el president del Govern Balear senyor Cañellas, i el Conseller de Turisme, tingueren una reunió amb representants de l'Associació Hotelera Cales de Capdepera i de l'Ajuntament, a la seu de l'associació de veïns Es Faralló, per a tractar temes relacionats amb el turisme i infraestructures del municipi.

El senyor Esteve, president de l'associació hotelera, feu especial força en demanar la millora dels accessos a Cala Rajada i altres reformes de la xarxa viària, a la qual cosa es contestà que s'aniria fent per fases, segons les disponibilitats de pressupost.

Un punt que es comentà a la reunió és el consens entre totes les administracions sobre el futur de la Residència de Cala Rajada, que sembla que serà esbucada i reconvertida en un parc, afavorint "l'esponjament" (eliminació de places turístiques obsoletes) de Cala Rajada.

D'altra banda, el senyor Miquel Massutí, Director General de Pesca, visità la Confraria de Pescadors aquest passat mes d'agost, interessant-se pels problemes dels professionals del sector i donant a conèixer, al mateix temps, projectes del seu Departament i possibilitats d'acollida a distints programes d'ajuda de la CEE.



VII Serenates d'Estiu

Amb una excel·lent acollida per part del públic i un programa de gran qualitat artística, es desenvoluparen les VII Serenates d'Estiu, tots els dijous de juliol i el dia 22 d'agost, en el bucòlic marc dels jardins de Sa Torre Cega. Sols el darrer dels concerts canvià d'escenari, passant a l'Església de Capdepera.

Els concerts organitzats per Joventuts Musicals s'han convertit en un dels esdeveniments culturals més importants del municipi, amb gran ressò a tota l'illa. L'edició d'enguany ha estat patrocinada per l'Ajuntament, CIM i Ibatut.

Festes d'estiu

El Carme, Sant Roc i Sant Bartomeu han omplit el llarg períple festiu de l'estiu. Les tres festes segueixen amb la mateixa orientació d'anys anterior, amb lleugeres novetats i molta participació popular.

El programa de mà de Sant Roc i Sant Bartomeu ha estat molt comentat, elogiant-se'n la seva acurada presentació i la selecció d'imatges emprades, entre les quals destaca l'entrada de Capdepera abans de la reforma de la carretera de Ciutat. En

aquest mateix número trobareu més informació al respecte.



Goga

A la processó marítima del Carme, s'hi produí enguany un succés. L'embarcació "Goga", un llaüt de pesca, embarrancà a les roques del Coconar. L'ensurt fou molt gros, però afortunadament tots els tripulants, entre ells molts de nins, en sortiren sans i estalvis, encara que força nerviosos i regirats. Pitjor li anà al vaixell, que es va xapar en dos degut a l'estropeig, que sense esser molt fort sí que resultà suficient per fer malbé la barca d'en Pep Gómez-Quintero. Fou aquest un contrapunt amarg a una manifestació que, per altra part, havia resultat tan vistosa com cada any.

Balears des del Cel

La presentació del suplement del Diario de Mallorca, consistent en una col·lecció de fascicles amb fotografies aèries, es féu amb una de les platges més belles de l'arxipèlag: Cala Agulla. La fotografia, a dob le plana, presenta una imatge de la platja durant l'hivern, sorprenentment buida.

Música nostra

Dos grups musicals locals s'han pres un descans. Així, Tumbet de Solfa no pujarà a l'escenari durant un temps, malgrat continuar assajant. Volen replantejar-se l'orientació musical de la formació i preparar un nou repertori.

El grup Escroto també ha deixat d'assajar per problemes d'horari i de feina, pensant seguir després de la temporada estiuenca.

Hi ha remors de l'aparició d'un grup nou de pop-rock, la qual cosa significa que es renova la moguda musical del municipi.

Calor

L'onada de calor que ha afectat tota Europa, s'ha manifestat especialment inclement a les nostres Illes, amb un llarguíssim període de sequera, altíssimes temperatures i percentatge d'humitat molt elevat. Tots esperam la pluja que posi remei a la situació, però ara tothom tem la gota freda, és a dir, l'aparició de "xubascades" d'aquestes que en lloc de fer bé fan mal. Esperem que quan plogui, ho faci amb coneixement.

Bella Playa

El conegut hotel de l'avinguda de l'Agulla ha rebut el guardó "TUI Holly", atorgat pel prestigiós operador turístic alemany al millor i més agradable dels establiments on hi estuegen clients de l'esmentada companyia. Aquest premi s'ha concedit a l'hotel "Bella Playa" mitjançant enquesta feta als propis clients i es lliurarà a Hannover en un acte commemoratiu, en el mes d'octubre.

Aquest hotel que ja té trenta-un anys i que entre els directius i empleats encara compta amb personal del que el va inaugurar, ja va rebre la placa de plata al mèrit turístic amb motiu del seu 25è. aniversari, de part del Ministeri de Turisme. Les successives reformes i millores que s'hi han fet al llarg de més de tres dècades, i un personal eficient i qualificat, han fet que aquest hotel, com es veu, es mantengui entre els millors de les Balears.

Transmetem la nostra felicitació a propietaris i personal, des del director, Antoni Bonet, a la resta d'empleats.



H. BELLA PLAYA **
Tels.: 56 30 50 - 4
Fax: 56 52 52
Cala Rajada

TUI - AIR MARIN - ADAC
TERRAMAR - JAFIN REISEN
HETZEL

PC 1/2P

Polícia de carrer

Si a simple vista la Policia Municipal no pareix haver incrementat notablement la seva presència als carrers, respecte a altres estius, s'ha constatat una major vigilància per part de la Guàrdia Civil, que amb vehicle o a peu fa freqüents rondes per Cala Rajada, augmentat la sensació de seguretat dels ciutadans.

Recaptació

La tómbola parroquial de Capdepera que es promou anualment per a recaptar fons per a les obres de l'església de Sant Bartomeu, enguany ha batut rècords. Es parla d'una xifra al voltant d'un milió de pessetes. Si es confirma aquesta quantitat, podem estar tots ben contents, i un cop més s'haurà fet evident la capacitat de resposta del nostre poble.

Glosador

Si l'any passat fou en Jaume Fuster, enguany ha estat en Miquel Lliteres. Aquest glosador gabellí i col·laborador habitual de "Cap Vermell" ha aconseguit l'accèssit del premi de glosa "Pau Sarol" que anualment es concedeix a Sòller amb motiu de les festes de Sant Bartomeu. Es veu que per aquest poble això de versificar es dona bé. Enhorabona, Miquel! En aquest mateix exemplar hi podeu llegir la glosa premiada.

Antoni Navarro

En el seu moment ja us assabentàrem de la projecció internacional d'aquest cuiner. Ara la notícia és que el restaurant "Café Barcelona", la carta del qual ell va dissenyar i va posar a punt, allà per terres americanes, ha estat qualificat com el millor restaurant espanyol de Miami. Hem vist la ressenya que en fan el "New Times" i el "Nuevo Herald" i no paren barres en elogiar tant els plats com el cuiner. Per si us deixau caura per allí, direm que un primer plat de carabassins farcits us sortiran per unes 780 ptes., una cuixa de pollastre a la graella amb salsa d'ametles val 1.365 ptes., i si preferiu la caldereta de llagosta "a la Costa Brava", us sortiran per 2.800 ptes. Les postres oscil·len entre les 480 i 550 ptes.

Manteniment

L'empresa Cobra, concessionària habitual de Telefònica, ha duit a terme algunes actuacions preventives per al manteniment de la seva xarxa. En aquest cas, el que s'ha fet és podar alguns pins que posaven en perill la línia.



Estudiants,

Com tots els estudiants que viuen a la part forana de Mallorca, a Menorca i a Eivissa o Formentera, us trobau amb el mateix problema cada any: com accedir a les escoles, centres d'F.P. 2 i 3, estudis universitaris, tant diplomatures com llicenciatures o cursos de post-grau, sense cap tipus d'obstacle?

S'uneixen al transport l'allotjament i com aprofitar el temps lliure... Per què no optar per una Residència?

Si vols més informació et pots adreçar a l'Institut Balear de Serveis a la Joventut, carrer Jeroni Antich, 5-1er. Tel. 720201



Avisos, noces..... i comunicats

LA RESIDÈNCIA DE CALA RAJADA

La Junta Local del P.P. de Capdepera, a l'oferta electoral de 1991, dins el seu programa, oferia gestionar la donació de l'edifici de la Residència al municipi.

Els resultats electorals de l'any 91 no permeten al P.P. participar en el govern municipal i el programa proposat per la Junta Local, i que hauria de ser difós pels seus representants municipals, no va poder dur-se a bon port, per la qual cosa l'assumpte de la Residència quedà aparcat. Malgrat tot, els regidors del P.P. seguien estudiant una solució, inclús convertir l'edifici en residència per a la tercera edat, però el cost de les obres i no tenir garantides subvencions suficients, féu desistir de l'estudi d'aquesta possible solució. Fa quasi un any, els regidors del P.P. recomençaren l'estudi per a trobar una sortida adient, sempre tenint en compte l'interès general del municipi, cosa que suposà plantejar-se la possibilitat de convertir l'edifici en en ample centre cultural, però això també topava amb una elevada financiació del projecte, en no comptar amb subvencions suficients. A partir d'aquí s'aprofundí en totes les diverses opcions així com en un profund estudi dels informes tècnics que assenyalaven el deficient estat de l'edifici, el qual presenta problemes d'aluminosi a més d'altres defectes.

Les coses estaven així quan uns veïnats de Cala Rajada començaren a recollir signatures per a recolzar la construcció d'una residència-hotel per a la tercera edat. La recollida de signatures, unes 1.700, s'emprà per a reclamar al Govern Balear la donació de l'edifici de la Residència a la comissió, abans denominada "Pro-residència per a la tercera edat".

Aquí es plantejava la següent qüestió: Pot una administració pública efectuar una donació a un col·lectiu que no representa els interessos generals, ni tan sols justifica unes necessitats extremes de supervivència?

El Conseller de Turisme i regidor de l'ajuntament de Capdepera, D. Joan Flaquer, presentà a la Junta Local del P.P. de Capdepera un minuciós i detallat informe de la situació de l'edifici, les seves deficiències tècniques i les possibles opcions. Aquest plantejament es féu també a totes les forces polítiques que integren el Consistori. Les opcions que es plantejaren són:

- * Remodelació de l'actual edifici, segons els informes i recomanacions tècnics. El cost d'aquestes obres seria de 236 milions.
- * Demolició de l'edifici i construcció d'un ample centre

cultural. Import de les obres, 485 milions de ptes.

* Demolició de l'edifici i construcció d'una residència per a la tercera edat, amb 50 places. El cost seria de 250 milions.

* Demolició de l'edifici i realització d'una zona verda. L'import seria de 89 milions de ptes.

A totes aquestes propostes, degudament documentades, amb pressuposts i informes tècnics, hi hem d'afegir que les tres primeres haurien de ser finançades per l'entitat que rebés l'edifici, i la darrera opció podria ésser assumida per la Conselleria de Turisme.

Totes les forces polítiques que integren el Consistori, recolzaren la quarta opció (demolició i zona verda), en no poder assumir l'ajuntament un cost financer tan elevat i menys un manteniment posterior prou important.

Que s'hagi optat per convertir en zona verda l'edifici de la Residència, no vol dir que la Junta Local del P.P. de Capdepera renunciï a cercar una solució per a la tercera edat de Cala Rajada, la qual, segons sembla, considera insuficient l'actual local, però que bé podria allotjar en els seus voltants uns serveis d'actuació sanitària i altres complementaris. Dins aquest camí s'hauran de dirigir les gestions polítiques de la Junta Local per tal d'aconseguir una major satisfacció del col·lectiu de la tercera edat de Cala Rajada.

Però, aquestes gestions no sols s'han de fixar en aquest punt sinó en la joventut de Capdepera, que també reclama instal·lacions esportives, com un pavelló cobert com el que ja tenen molts de municipis de Mallorca; la indústria local, que reclama la finalització de la ronda de circulació de Capdepera; els veïnats del carrer Port, que volen una disminució del tràfic; els hotelers i comerciants, que volen nous plans d'embelliment; els veïnats de Canyamel, que volen veure ampliada la carretera que uneix aquella zona amb la carretera Capdepera-Son Servera; molts de veïnats reclamen majors atencions sanitàries; inclús es demana una reorganització administrativa de l'ajuntament, etc. etc.

La Junta Local del P.P. de Capdepera té una tasca intensa per a solucionar políticament, en la mesura del que sigui possible, totes aquestes qüestions. L'ajuda de tots sempre serà ben rebuda, però el que dificultarà el desenvolupament d'una gestió positiva serà posar impediments mancants de coherència, que provoquin tensions en no respectar-se la voluntat majoritària dels afiliats al P.P. de Capdepera.

Secretaria de la Junta Local del P.P. de Capdepera

Comunicat de premsa del PSM de Capdepera en relació a l'aprovació del conveni del personal funcionari municipal.

Donada l'ambigüitat i la laxitud en què fins hores d'ara s'han desenvolupat les relacions laborals a l'Ajuntament de Capdepera, creim que seria positiu per al conjunt de la societat gabellina i de la institució municipal arribar a un acord que les reguli mitjançant un conveni col·lectiu.

No obstant, com a representants polítics que hem format part de la mesa negociadora i des d'una perspectiva ideològica i professional liberalitzada, ens veim en el deure de manifestar:

1.- Que la societat gabellina en el seu conjunt engloba diferents sectors professionals, però principalment són el de la construcció i el de l'hosteleria els que marquen la pauta econòmica de la majoria dels assalariats, sotmesos a les condicions d'un mercat cada vegada més incert, eventual, estacional i baix amenaça de mobilitat geogràfica que veu amb creixent recel l'assentament d'unes noves classes socials privilegiades en llocs de treball institucionalitzats i garantits per disposicions legals.

2.- L'administració local ha de tenir un referent que ha d'ésser la societat dins la qual s'inserta i a la qual serveix.

El fet que els ajuntaments turístics hagin viscut per damunt de les seves possibilitats reals s'ha reflectit en les retribucions i gratificacions que perceben els seus funcionaris. Aquests privilegis no són fruit de les negociacions amb els sindicats, sinó més aviat de les prebendes consentides pels polítics en anys d'abundància econòmica.

3.- Que les darreres negociacions celebrades al marge del nostre grup i prescindint del necessari assessorament privat per part de l'empresa (Ajuntament), han conduït a un annex que desvirtua els esquemes salarials preconcebuts passant a una nova situació d'escala personalitzada sense correlació amb responsabilitats reals dintre de l'administració.

4.- No serà el nostre grup el qui legítimament amb el seu vot aquesta nova maniobra corporativista que pretén afiançar i consolidar unes retribucions fins hores d'ara únicament transitòries.

5.- El PSM es desmarca de subscriure aquest conveni retocat a darrera hora per no caure baix la sospita d'alineament amb el col·lectiu funcional en aquests difícils moments pels que passen les arques municipals

Bartomeu Garau Esteva
Secretari del PSM de Capdepera

RACO DELS MAJORS

Notícies.

El programa "Gent gran en marxa", del CIM, va dirigit a generalitzar entre les persones majors l'activitat física controlada. Amb aquestes activitats es pretén prevenir malalties, millorar la seva independència i la seva salut.

"La Residència" moderna.

Hi ha traçat un panorama futur encoratjador, on es puguin seguir canviant les actituds envers els majors. I les residències es converteixin en una autèntica alternativa a l'assistència a domicili.

A tal fi hi ha de contribuir la idea de fer de les residències quelque cosa més que un lloc per a viure, a més han d'esser un lloc per a gaudir i per a trobar-s'hi ben atesos.

Podrem veure prest realitzat el projecte de conversió de la "residència" en un pla modernista i vital?

J. Pujadas

Cartes.

Incivisme.

En el moment i temps en què ens trobam sembla que no haurien de poder-se produir actes incívics, tals com: llançar envoltoris pel carrer, buidar el cendrer del cotxe sobre l'asfalt, tomar papereres o contenidors de fums, trepitjar la gespa de zones ajardinades, practicar esports a les places públiques, espenyar rètols, arrabassar faroles de les façanes, rompre cossiols i gavetes, produir renous empipadors, nins cridant pels carrers...

I a pesar de tot, això, per desgràcia encara es produeix.

Per què succeeixen aquestes coses?

I si hi posàssim una mica tots de la nostra part per tal d'evitar-ho?

Segurament així es solucionaria aquest problema.

CÍVIC

Serveis públics de l'Ajuntament.

Sembla que alguns treballs i tasques de manteniment hauran d'esser assumits pels veïnats i residents, en substitució de l'Ajuntament.

Vegem, per exemple, alguns casos:AVINGUDA Amèrica, on algun veí ja està adasant les gavetes properes al seu domicili, si les vol tenir en bon estat i vistoses.

Un es demana, per què tantes gavetes o jardineres en le passeig Gabriel Roca si no es poden cuidar? No seria millor tenir-ne la meitat però degudament cuidades i

regades? Això és un altre exemple. I per què bardisses en el passeig Colon, reduint la voravia? Si els treballs de jardineria, neteja i d'ordre duguessin aparellats una reducció d'imposts als veïnats afectats, idò molt bé, però no és així.

Potser haurem d'anar acostumant-nos al fet de que tot és de tots i hem de cuidar-ho amb esment, com si fos ca nostra. I encara més en temps de crisi i recessió.

Ecologista.

Endeveinalla.

*"Entre dos paredes blancas hay una flor amarilla,
que se puede presentar al mismo Rey de Castilla".*

(Solució, el pròxim mes)

Solució al mes passat: el capell.



SORTIR A SEMBRAR

Als inicis d'un nou curs escolar som convidats a sortir a sembrar. En aquesta ingrata i a la vegada bella tasca hi són tots convidats: pares i mares de família, mestres i catequistes, religioses i sacerdots, padrins i padrines i totes les persones de bona voluntat que encara creuen que sense sembra no hi pot haver collita.

Els temps no són bons; hi ha més cards i pedres que no terra bona i la sequera ha arribat al cor de molts... Fins i tot n'hi ha que pensen que amb el desencant, el desencís i el materialisme regnant, sortir a sembrar és com anar a "fer retxes dins s'aigo".

Tal vegada ara més que mai, es fa precis agafar el sac ple de llavors d'il·lusió d'esperança, de gratuïtat, d'entrega, de fraternitat, i anar a escampar-les per places i carrers, per escoles i esglésies, per comerços i discoteques...

Sortir a sembrar requereix les virtuts de la fe, l'esperança, la paciència, la constància, totes elles ben cristianes i poc apreudades a la borsa de valors de la nostra societat consumista. En qualsevol cas el que queda ben clar és que si no sembram, mai la llavor fruitarà.

Sortiguem a sembrar llavors d'il·lusió amb el nostre testimoni.

Sortiguem a sembrar llavors de fraternitat amb la nostra entrega i el nostre compartir.

Sortiguem a sembrar llavors d'esperança els qui encara creim en l'home.

Els seguidors de Jesús sortiguem a sembrar la seva Paraula alliberadora amb la nostra pobra paraula. En qualsevol cas, sortiguem a sembrar.

Andreu Genovart Orell

Agenda de la Vila

Mesos de juliol i agost

.....

Mes de juliol

Nats

dia 2, Cristina Valero Cano, de n'Àngel i na Milagros
dia 6, Sergi Gómez Bnítez, d'Alfonso i Maria Lurdes
dia 12, Estefania Lillo Muñoz, de Fernando i Francisca

Noces

dia 15, Manuel Castilla Peña amb Concepción Garrido
López
dia 31, José Manuel Sansabas Vila amb Julia Slabik

Finats

dia 11, Andreu Sampol Pizà (1904)
dia 17, Antònia Gomila Esteve (1931)
dia 18, Serafi Nèbot Pascual (1901)
dia 19, Antoni Flaquer Massanet (1898)
dia 26, Antònia Pascual Alzamora (1909)
dia 28, Joana Aina Alorda Colom (1911)
dia 28, Josué López Vidal (1971)

Mes d'agost

Nats

dia 6, Marta Melis Bestard, de Mateu i Antònia
dia 8, Shiara Cano Llera, de José Antonio i Cecília
dia 15, Sandra Del Río Bonnín, d'Enrique i Jerònima Maria
dia 17, Elena Llull Brondum, de Joan i Lise
dia 17, Vanesa Medina Muñoz, de Pedro José i Olivia
Francisca

dia 17, Francesc Xavier Romero Díez, d'Antonio i Ana
María.

dia 17, Josep Francesc Sancho Moreno, de Pedro i Antonia
dia 23, Elena Navarro Schlaf, de Joaquín i Martine
dia 24, Cristina González Ledesma, d'Antonio i Joaquina

Noces

dia 6, Francesc Campins Vivancos amb Maria Magdalena
Melis Nícolau

Finats

dia 1, Catalina Ginard Carrió (1904)
dia 2, Bartomeu Ferrer Moll (1922)
dia 14, Aina Nègre Cabot (1905)
dia 26, Isabel Gayà Gelabert (1917)

EN COS DE CAMISA

És a **Oceanografia del Tedio**,
més per amor propi
que no per prescripció facultativa,
on Eugeni d'Ors
es dedica a la contemplació
tot seguint el consell:
Ni un sol moviment, ni un sol pensament !
Tres hores d'inmersió foren suficients
a Autor per copsar que cada home
te una llei pròpia que és precis seguir.
La seva, la del fervor inacabable.
Pens jo, que una degeneració d'aquesta llei
deu ser la que mou a l'home modern
en el seu *perpetuum-mobile* sense fi,
aterrit davant la possibilitat
d'aturar-se a contemplar el paisatge
des d'una *chaise-longue*.
I aquest oci **sense dignitat**,
en felicíssima expressió orsiana,
amb el que omplim el temps lleure,
no és una evidència més
de la por a descobrir,
tal com feu Autor, la nostra propia llei ?
En el túnel que ens trasllada
de la civilització clàssica
-mediterrània-
a la barbarie nòrdica
s'ha perdut
l'illa de la calma.

La llengua,
feina
de tots



NOTICIES DEL 155

Els qui escrivim els Portalets no estam gens ni mica d'acord amb la línia editorial de la Revista. Per exemple, a l'anterior número es posaren en boca d'honorables professions rots, bufes i pets.

Sembla mentida, però encara hi ha qui no sap que els votants del PP tenim compte obert al Crèdit Suisse. Convendria que amics i parents informassin aquest homenet que segur deu ser un conservador rutinari que es conforma amb la clàssica i arnada llibreta d'estalvis de tota la vida. Amb gent així no farem país.

No digueu fems, digueu RSU.

Fa un parell de culs eren dos. Ara són quatre.

Quatre què ?

Quatre parells ?

Quatre dosos ?

Quatre culs ?

Fa feredat, i això que Ortega ja avisà de les conseqüències de l'esport a la societat de masses. Un d'aquests ara demana que els nins juguin de manera controlada. Deixau els exercicis de covardia per els adults i no canvieu el significat de les paraules.

Precisament ara que al llatí l'han fet fora de les escoles, Cap Vermell, amb molt d'encert, el recupera per als seus lectors. "*Mirau onus ficau*", que traduït significa: alerta amb l'onatge !

Aquesta. Adjectiu determinatiu de la família dels demostratius. Designa a la persona o cosa del gènere femení més pròxima al qui parla que al qui escolta.

Aquesta. = ?

L'entrevista amb Climent Alzina talment un fiasco. Precisament el que més importa als lectors és saber quins són els misteriosos assumptes que el duen a la biblioteca.

Un  per aquesta foto



EXCEPTE. conj. ant. Exceptat. Tots les capellans excepte les de Sant Just. Cobles Federich.

ETIM.: pres del llatí *exceptio*, mat. sign.

EXCEPTUAR. v. tr. Excloure, considerar fora de la regla general, d'una enumeració; cast. *exceptuar*. Vn. totes les cases molt riques exceptuades la tenda, Curial, II, 29.

FON.: *ekseptuá* (Barc.); *ekseptuár* (Val.); *edottuá* (Palma).

EXEPT = ?

Qualsevol que no estigués en la circumstància pensaria que l'entramat familiar de la casa 4 és un bordell.

Nosaltres proposam "*Promenade*"

El Carme - Sant Roc - Sant Bartomeu

Festes d' Estiu 1 9 9 4

Crònica informal de les festes

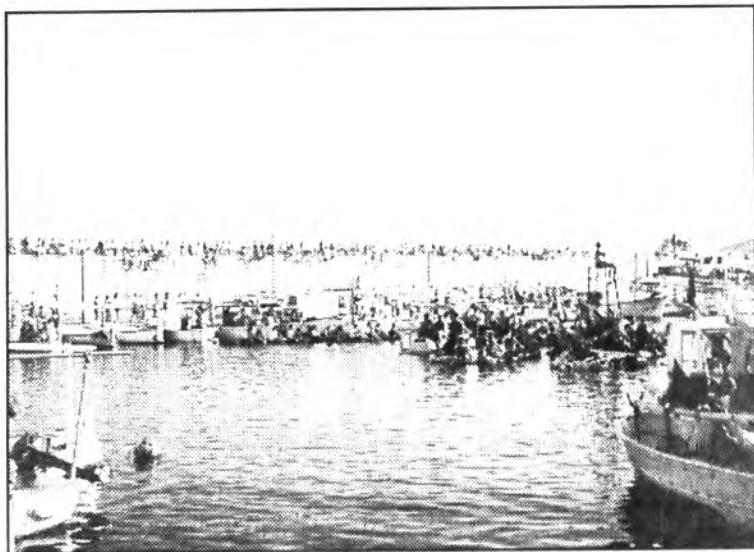
El dia 8 de juliol començaven les festes del Carme, amb un programe d'actes i una filosofia similar a la dels seus orígens. La Missa marinera, la Processó i els focs d'artifici ompliren, un any més, el moll de gom a gom, i juntament amb la mitja marathón foren els actes més representatius d'aquelles jornades. A més comptaren amb el tradicional cercaviles, la herbena en el moll, el pregó, jocs aquàtics i concerts de cant coral, música clàssica i de la banda de Capdepera. Els dissabtes dies 9 i 16 concentraren la major part d'activitats.

Les festes patronals de Sant Roc i Sant Bartomeu s'han caracteritzat per la gran participació popular i la consolidació d'alguns dels actes organitzats per la comissió, que bé es mereix el nostre reconeixement. Pràcticament tot el mes d'agost hi ha hagut activitats per a totes les edats. Són moltes les propostes realitzades i no paga enumerar-les i comentar-les una per una. Quasi tot el que s'ha fet ha estat amb la finalitat d'animar la gent a intervenir activament, potenciant l'aspecte lúdic i participatiu, davant una concepció passiva d'any enrere.

Tret d'alguns retardaments i del sinistre total de la III Festa Roc-Xop 94 -que havia creat una forta expectació- tot ha anat prou bé.

Al nostre parer, cal destacar el taller -o demostració, si voleu- d'obra de pauma, el gran concurs de paelles (ja un clàssic), la carrera mundial d'artefactes marins (això va a més), les vetllades de ball, el jazz al port (inoblidable), l'obra de teatre "En Joan Petit", la Nit del Foc (més espectacular que mai), els ginkames... Entre les novetats, s'ha recuperat la diana florejada a càrrec de la banda de música, i l'organització de l'anomenada festa de Sant Bartomeu, on qui volgués convertir-se en estrella per un dia, cosa que mobilitzà una bona quantitat d'"artistes" locals, desbordant totes les previsions.

Realment, la resposta de la gent ha estat excel·lent. És la millor manera d'encoratjar les comissions de festes del Carme, Sant Roc i Sant Bartomeu.



EL CARME FESTES

SANT ROC D'ESTIU

SANT BARTOMEU 94



Anècdotes.

* A la processó del Carme, del dia 16 de juliol, es produí l'embarrancament de l'embarcació "Goga", que participava en la comitiva. Si, per sort, no hi hagué desgràcies personals, en canvi els danys materials foren grossos: la barca féu ull.

* L'obra de titelles "El vell i la mar" no agradà gaire. A més d'esser lenta i monòtona, no es sentia gaire bé. La idea de fer teatre per a nins és, així mateix, bona a priori.

* Els focs d'artifici resultaren vistosos, molt millors que en anys precedents, amb nous enginys pirotècnics que foren molt aplaudits.

* El mal funcionament d'una alternadora sembla ser la causa -encara no confirmada- de la suspensió del concert Roc-Xop 94. El més greu és que s'espenyaren alguns aparells de so prou valuosos. El públic esperà estoicament varies hores, i de forma improvisada es muntà la festa pel seu compte. N'hi ha que s'ho passaren bé i tot.

* El bar dels distints actes s'ha repartit entre diverses entitats del poble, no aixecant massa polèmica. La col·locació de taules ha estat un encert.

* L'escenari de la plaça dels Pins tornà a donar la nota: encara llueix la inscripció de la "Semana del Turista" de l'any anterior.

Premis:

Fotografia:

- 1.- Cecília Forteza
 - 2.- Jaime Altimiras Galmés
 - 3.- Miquel Ramis Ramis
- Millor fotografia: Francesc Barbon
Menors de 15 anys: Antoni Riera Galmés

Pesca:

- Pes: José A. Serapio (rodet), Miquel Font (aleví), Pau Alcover (infantil)
Número peces: Joan Genovart (rodet), Jeroni Font (aleví), Pau Alcover (infantil)
Peça major: Rafael Hernández (rodet), Pau Alcover (infantil), Miquel Font (aleví)
Peça menor: Rafael Hernández (rodet), Josep Genovart (aleví), Julián García-Sotoca (infantil)

Paelles:

- 1.- Colau Bordoy i Mateu Garau
- 2 i 3.- Maria Font i Eva Ferrer; Pep i Jaume Fuster

Castells d'arena:

- Nins: Víctor Viejo, Biel Terrassa, Josep Vives.
Adults: Sebastià Sureda, Cati Alzina i Guillem Amorós

Gimkana:

- 1.- Els horrorosos
- 2.- Da igual
- 3 i 4.- los Fernandos i Brasil

Repicabarrotlus 94:

- 1.- Makinavajas
- 2.- Cabres loques
- 3.- Equipo K

Cartells:

- 1.- Àngel Díez Bordoy
 - 2.- Cecília Sagrera
 - 3.- Carles Tous
- Menció: Karl-Heinz Böhm

Velomars:

- Mixt: Pere Font-Eva Ferrer
Masc.: Marcos Pascual-J.Toni
Fem.: Ma. Victòria Riutort-Magdalena Ferriol

Prototipus marins:

- Velocitat: Amagaflash
Públic: (compartit) Gomamóvil, Troncomóvil i Nabucodonosor
Teatralitat: Cama sumergible
Resistència: Marcha fúnebre
Mecànica: Nabucodonosor
Pipomóvil: Caig no caig





GOVERN BALEAR

Conselleria de Cultura, Educació
i EsportsASSOCIACIÓ DE PREMSA FORAN,
DE MALLORCA

L'Arxiduc Lluís Salvador i Capdepera

A l'any 1867, Lluís Salvador tenia vint anys i estudiava filosofia i dret a Praga. Aquell estiu pensava viatjar a Dalmàcia però, per circumstàncies polítiques, no fou possible. Aleshores sol·licità llicència per visitar les illes Balears amb la intenció d'escriure un treball sobre els escarabats illencs.

Durant dos mesos, setembre i octubre, recorregué les illes; després retornà a Praga on passaria una llarga temporada ordenant i classificant la informació recollida. Dos anys després editava un llibre sobre els nostres escarabats.

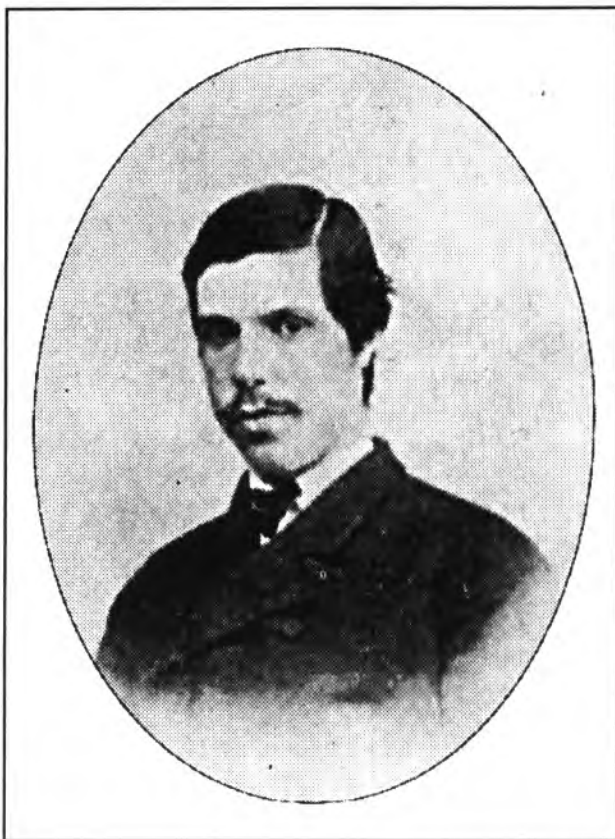
Per aquell jove i inquiet aristòcrata, el viatge a les Balears fou tot un descobriment. A principis de novembre de l'any 1871 tornava a Mallorca on hi passaria l'hivern. Durant aquests mesos posaria les bases del que seria una llarga i intensa relació amb l'illa; en el mes de gener de 1872 comprava la possessió de Miramar.

En aquest període començà la redacció de *Die Balearen*, una gran obra que consta de set volums i és un estudi monogràfic de les Balears. El seu objectiu era «representar amb la màxima fidelitat possible tant el paisatge i els moviments artístics com la vida domèstica que entranyen, els vestits, usos i costums dels seus moradors». Segons Lluís Salvador, no era possible una visió general de tot l'arxipèlag. Per això dedicà una part general i una part especial a cadascuna de les illes ja que les diferències entre elles, amb l'excepció de la fauna i de la flora, eren ben notables.

En Lluís Salvador era un gran viatger i dedicà tota la seva vida al coneixement de la Mediterrànea. Les seves investigacions sobre les illes d'aquesta mar estan recollides en quaranta-dues obres. Per realitzar aquesta tasca li era necessari un vaixell. A l'estiu de 1872 adquirí el «Nixe», el mitjà imprescindible per conèixer tots els racons de la Mediterrànea.

L'arxiduc, a l'estiu de 1875, recorria a bord del seu vaixell Nixe la costa mallorquina i, com tenia per costum, aprofitava l'ocasió per conèixer les terres que descobria i els seus pobladors. Un dia del mes de juliol ancorar el vaixell davant cala Gat i visità el municipi.

Per a la seva tasca investigadora sempre comptà amb un reduït grup de col·laboradors que, a Mallorca, estaven dirigits per Francesc Manuel de los Herreros

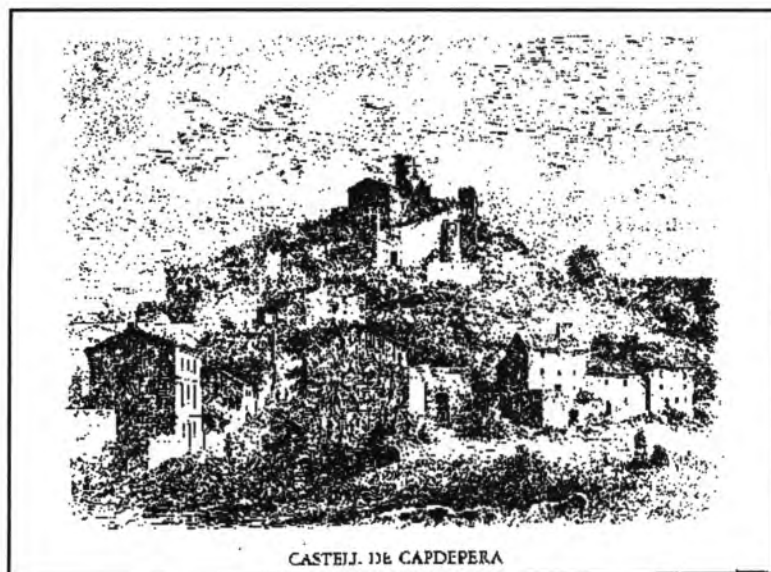


Schwager catedràtic de lògica, matemàtiques i geografia de l'Institut Balear, a més d'altres càrrecs. Però, a més a més, en Lluís Salvador comptà, a cadascun dels pobles que visitava, amb acompanyants que el informaven.

A Capdepera tingué la col·laboració de la família Ferrer Pellicer «Cofeta» i fonamentalment d'en Sebastià, metge, i d'en Toni, mestre d'escola, home culte i gran coneixedor del poble. Junts visitaren tots els racons del municipi i pujaren als millors miradors: la torre d'en Banya de dins el Castell, el campanar i les atalaies de Son Jaumell i del Cap Vermell.

Les seves observacions estan descrites amb precisió i objectivitat, tal com correspon a un científic d'aquell temps. Una mostra. «Capdepera compta, únicament, amb 1419 habitants i 495 cases, 19 estan deshabitades. Per la seva proximitat a la mar, la població està formada, majoritàriament, per pescadors i mariners. La situació del poble és polida. Un llarg carrer, l'únic per on poden passar els carruatges,

travessa la població; al principi s'anomena carrer de Palma, després, a l'altre extrem, canvia el nom per carrer del Port. Hi ha dues placetes: la plaça Major, poc agraciada, i la plaça Vella amb un bell lledoner. Les cases són d'una planta, menys denou que en tenen dues, els portals són, generalment, de mig punt o amb llindar i porta rectangular. A la façana n'hi ha que tenen un emparat i una canal per davall la teulada per recollir l'aigua de pluja i conduir-la a la cisterna. Hi ha poca aigua, sols la gran font de s'Aljub subministra aigua potable. Són moltes les cases de nova construcció, recentment el poble a crescut considerablement».



No tot són descripcions detallades i precises; entre i entre hi ha ingènues contarelles, com la que relaciona l'origen del nom de Capdepera amb l'apòstol sant Pere, o la que explica la destrucció de l'atalaia Vella d'es Cap Vermell a conseqüència del cop que un calamar gegantí, que sobtadament sortí de les aigües, li pegà amb els tentacles.

Lluís Salvador també promocionà la nostra cultura dintre i fora de Mallorca. Alguns dels més famosos visitants de les coves d'Artà, com els escriptors Jules Verne i Gaston Vuillier o el geòleg Carles Martel, vingueren gràcies a l'amistat amb l'arxiduc.

També promocionà la nostra obra de pauma. Una carta dirigida a Antoni Ferrer i escrita dia setze de desembre de 1877 per Francesc Manuel de los Herreros ens ho confirma. Diu així:

« Por D. Juan Antonio Fuster, habrá Vd. sabido lo que deseamos para la exposición de París, a cuya junta él y yo pertenecemos. Interesa mucho que Vd. nos complazca en esta ocasión, como en otras, procurando que podamos contar con una colección de muestras de trabajos de palmito igual i mejor aún que

la presentada a la exposición de Viena. A continuación pongo una nota de lo que se remitió entonces, para que le sirva a Vd. de gobierno. Como los que hacen estos trabajos son pobres, autorizo a Vd. para que conforme se hizo en aquella ocasión, abone a los interesados la gratificación que corresponda, seguro que le será a Vd. reembolsado todo inmediatamente.

Esperando contestación, se despide de Vd su amigo y le anticipa las gracias, su affmo».

Relació d'obra de pauma que adjunta:

1. una baiassa
2. una sàrria oliera
3. una sàrria per dur terra
4. una cofa
5. una senalla
6. una senalla farinera
7. un murrió
8. un cabreste
9. unes cordes
- 10 una senalleta
- 11 un senexo
- 12 dos ventadors
- 13 dos cofinets
- 14 unes graneres

L'exposició universal de Viena fou a l'any 1873 i la de París 1878 i a ambdues ocasions hi hagué productes gabbellins. L'arxiduc, el 1911, escrigué una obra sobre les exposicions universals, el que demostra el seu interès per aquests tipus de mostres.

Segons aquesta carta, l'arxiduc visità Capdepera, al menys, en dues ocasions. La primera seria a l'hivern de 1872 i feria el viatge en carruatge ja que llavors era el seu mitjà de transport; en aquella ocasió conegué a la família Cofeta i junts prepararen la mostra d'obra de pauma per enviar a Viena. La segona visita fou a bord del Nixe a l'estiu de 1875.

En el dibuix realitzat per l'arxiduc del castell i poble de Capdepera es pot observar la casa d'en Sebastià Ferrer «Cofeta», és la primera que hi ha a l'esquerra. Possiblement fou una de les mostres de gratitud de l'arxiduc a aquesta família.

En Lluís Salvador fou un viatger il·lustre i modèlic que per conèixer millor la nostra gent i cultura no dubtà en aprendre a parlar i escriure en la nostra llengua.

Bibliografia

Las Baleares descritas por la palabra y el grabado. L'arxiduc Lluís Salvador. Traducció de Josep Sureda Blanes. Palma 1954-1965.

L'arxiduc Lluís Salvador, una història de vida. Sebastià Tries Mercant. Edicions Cort. 1993.

Josep Terrassa

HISTORIES AMB CANALOBRE

El verí de la música

Monòleg (*)

L'escena és a les fosques. Se sent soroll de pluja a la teulada, redolar de trons sobre les muntanyes i el gemec curt i gutural d'una dona. Entra Bàrbara amb un canelobre amb totes les espelmes enceses. L'escena s'il·lumina. Sala de casa bona vinguda a menys. Asseguda a una cadira de rodes, ulls esbatanats, boca torta, expressió alterada i amb una mena de tic nerviós a les mans que sempre es refrega una amb l'altra, sense parar; hi ha na Clareta, germana de Bàrbara, d'uns quaranta-cinc anys. Bàrbara passa de la cinquantena.

BÀRBARA: Tu ets com la companyia aquesta, l'elèctrica, que amb dos llamps i dos trons ja tremolau de por: ella, au! llums apagats, i tu vinga remugar. Ja es veu ja que els teus camins estaven arredossats! I és gairebé segur que no farà res. Sempre passa igual de poc ençà: sembla que ha de venir la fi del món, quan comença, i de cop quatre bufades de vent agranen el cel i tot s'ha acabat. Ben aviat tornarà el llum i tindràs la teva ració de música.

(Gemecs de protesta de Clareta)

N'escoltaràs, com jo em dic Bàrbara! Vaja si n'escoltaràs! Per molt que protestis.

(Pausa. Continua el soroll de la pluja)

Un temps plovia més, molt més. A vegades s'hi posava i plovia dies i dies sense parar. Només sentíem el renou de les canals. La cisterna l'omplia tall de coll, i això que és molt gran, i rebentaven les fonts i corrien els aubellons. Aleshores tot era millor, el temps i les persones. La gent era més bona, més temerosa de Déu. Mos ajudàvem més uns als altres. Tots teníem el nostre escaló i sabíem qui era qui. Tot ha canviat. Res ja no és com abans. Jo sempre he pensat que el canvi començà aquell any de tanta sequera. Quan començà a venir tanta gent de fora. Aquell mateix anys que et donaren el mal bocí.

(Xiscles guturals de Clareta)

Bé, bé, com vulguis! A mi tant se'm dona un nom que un altre. Què vols? Que digui paràlisi progressiva? Idò, això: paràlisi progressiva. Però a mi no em treuran del cap que fou un mal bocí. I ben emmetzinat. Aquell any la gent anava com a folla. Uns, processons i rogatives per cridar la pluja, i uns altres, tot a l'invers: bon temps i sol per torrar els turistes. Dos móns encontres. Guanyà, com sempre, la frivolitat. Els sembrats no cresqueren i les espigues foren eixorques. La fam empenyia de granat. I la gent... ja ho saps, mos tenia enveja perquè nosaltres érem de casa forta i benestant... i... fou mal bocí, n'estic segura.

(Més xiscles de Clareta)

No t'ho he dit jo? Ja ha acabat de ploure. Ara res. Tomarem a la xalocada, a la humitat i a la boira. Nits asfíxiques, tendres, que sembla que respire calç espoltrida. Nits en què tot es prepara perquè els malalts es ben resignin a morir.

(Nous xiscles de Clareta)

Mumareta, Déu l'hagi perdonada, hi morí una nit així, després de dies de patir un Calvari. I el senyor Honorat de les Garrigues també. I la madona del Puig... que l'extremunció no hi arribà a temps...

(Xiscles forts de Clareta, però Bàrbara segueix el seu tarannà)

Ja pot xiscclar, ja! No hi valdran xiscles ni gemecs ni penediments. Tu també hi acabaràs una nit com aquesta! I com més aviat millor. Les dues descansarem. Que ja tenc ganes de descansar, i necessitat. Molta necessitat. Fa trenta anys que no he descansat ni un dia, ho saps? Trenta anys!

(Xiscles de Clareta. Ve la llum elèctrica. Bàrbara apaga les espelmes i després engega un aparell, posa un disc i se sent "El cant dels ocells", tocat per un violoncel. Clareta, en sentir la música, augmenta els gemecs)

És la teva peça. En Pau Casals en féu l'arranjament perquè tu la tocassis a tots els teatres el món. Ara

per tu és com un verí. T'aguantes! I calla! Que tu no hi tens cap dret a fer-me retrets, ho saps? Cap ni un n'hi tens, de dret! La nina guapa, la nina aviciada, la nina predilecta, que ho ha tengut tot a la vida. Tot! Tot!

(Imitant a la germana quan era petita i al seu pare)

Jo vull estudiar música, mon pare... N'estudiaràs! Jo vull que em compreu un violoncel, mon pare... Te'l compraré! Jo vull un professor de Ciutat, mon pare... El tendràs!

I n'estudiaràs de música. I et compraren l'instrument. I tengueres no un professor de Ciutat, sinó quatre i un de Barcelona i un de l'estranger. I et feren un vestit com a de reina per al teu primer concert. I a córrer món! Les millors orquestres d'Europa, els millors directors, els millors teatres, els millors auditoris... I la Claret Pujades i de Cardaix, la millor concertista mai escoltada. Aplaudiments, elogis, admiradors, pretendents per tot arreu, festes i homenatges i flors i joies i hotels de luxe i sarau per llarg.

I mentres tant, en Melcior, el nostre germà: mon pare, vull fer-me una casa al barranc del Penjat... Tenim massa despeses, Melcior! Jo la vull, mon pare... Per què vols una casa si encara no tens al.lota? No pens casar-me mai, mon pare, però vull una casa per a mi. La que tenim és prou gran. Hi cabem tots. Sí, però, mon pare... No en parlem més! I no en tornarem a parlar, però mon pare es va retre al llit i ell, en Melcior, es va fer la casa al barranc del Penjat. Una casa petita, és ver, però de finestres grans abocades sobre la mar oberta. Tu, com sempre, de gira per Amèrica, en Melcior a la seva caseta, omplint-se els ulls de mar i de cel... i jo que? Ho saps què feia jo mentrestant? Ho has pensat mai?

(Xiscles. Ha acabat la música. Bàrbara engega una altra vehgada el mateix disc. Claret protesta)

No, no ho has pensat mai! No ho saps, no! Però ho sabràs. Ho sabràs, perquè avui em sent disposta a trencar tots els motlles que m'han encorsetat tota la vida. Motlles de persona assenyada, de persona arrelada als bons costums, de persona que ha condicionat el seu viure a tots els preceptes de la moral més estricta. Però això s'ha acabat. Definitivament.

Jo aquí, sola, cuidant els pares. Ma mare, delicada de tota la vida, i mon pare retut al llit, amb una embòlia que l'hi impedia tot moviment. Tu, això sí, cartetes, telegrams, trucades de telèfon: com està el pare? Està millor el pare? Sofreix molt el pare? Què diu el metge? Però ni una sola visita, ni una sola hora d'angoixa davant el seu patiment. En Melcior fent vida d'anacoreta, per no dir una altra cosa, al seu niu del penyal. I jo què? Saps què feia jo perquè el pare no volia ser servit per gent llogada? Embrutar-me les mans amb els seus orins i excrements, i rentar-li el cul tres o quatre vegades cada dia.

(Crits de Claret)

O no ho saps que als malalts i vells se'ls ha de rentar el cul? I donar-lis el menjar a la boca tres vegades cada dia, cullerada rere cullerada, un dia i un altre dia, sense descans. I tu sents com la càrrega es va fent més i més feixuga de cada moment. I així vuit anys, Claret, vuit anys! I quan morí el pare començà el Calvari de mumareta, i quan morí ella i tot semblava que, per fi, tendria el merescut descans, tomem-hi torna-hi, vengueres tu amb el teu mal bocí.

(Xiscles)

Bé, bé... paràlisi progressiva. Per a mi és igual. I sense un home a casa per donar-me una mà, per organitzar el treball dels jornalers, per dar-me... una mica de consol, una espipellada de tendresa...

(Gemecs de Claret)

Que per què no em vaig casar? És això que demanes? És això que vols saber? De l'amor en conec totes les fretures, tots els patiments, totes les angoixes, però ni un sol dels seus plaers. Prou que vaig estimar-lo, en Nicolau. L'estim encara... m'encisaven els seus ulls blaus, color de mar fonda, la ingenuïtat del seu esguard i la tendresa, quan el desig li posava a la mirada espurnes d'animal en zel.

Però era un dels nostres jornalers, un mandat, i mon pare, en assabentar-se'n, el va despedir. Ell volia per a mi un fill de casa bona, el pubil de s'Heretat o de sa Torre, o de sos Sastres... mon pare volia el millor per a mi. I esperant el millor vaig quedar-me sense ningú. Sí, Claret, esperant ésser madona de casa gran em vaig quedar de criada de casa nostra.

(Bàrbara engega altre cop el griadiscs. Se sent de nou "El cant dels ocells". Pausa llarga. Claret dona mostres d'estar

molt nerviosa. Bàrbara, tranquil·la, sembla rumiar el passat. La música ompl l'escena)

I l'angoixa i la soledat han estat el parenostre de cada dia. I a les hores folles, quan tots els endarrers t'omplen la pell de calentures i l'instint t'enterboleix el seny i no penses ni raones, sinó que només sents els batecs de la sang atupar-te els polsos, llavors, Claretta, he renegat de tot i de tots i vos he odiat...

(Xiscles de la germana)

Sí, vos he odiat, a tu i a la teva curolla musiquera, a Melcior i les seves orgies de marieta, i al pare obcecat amb manies de grandesa, i a la mare callada i obedient com un animal domèstic. I m'he odiat a mi també, per no tenir la valentia de rompre el cercle amb una estrebada de rebel·lia.

(Pausa)

Prou que m'ho demanà en Nicolau, que anàs amb ell a córrer món. Aleshores em pareixia una traició a tots els meus principis. Principis! De què m'han servit els principis? De què? De què, Claretta, de què?

(Gemecs de Claretta)

Sí! De què? Si tenc cinquanta anys i no he sentit mai la premuda d'un home damunt meu? Ni l'abraçada tova d'una matinada, ni la veu ronca d'un desig... Comprends el meu odi, ara? Comprends la profunditat d'aquest sentiment de malvolença contra tots?

No, no ho comprends. Hi ha coses que s'han de viure per poder comprendre-les. Sí, s'han de viure cada dia. Petites coses quotidianes que es van amuntgant a poc a poc, sense adonar-te'n, però que es van fent una càrrega de cada vegada més gran i més feixuga, fins a aplastar-te, ofegant tot el que puguis tenir de bo.

(Hi ha una pausa, un silenci. Bàrbara sembla perduda dins el seu món de records. La germana, a poc a poc, es va tranquil·litant. De cop, Bàrbara s'aixeca, engega el magnetofon i es torna sentir "El cant dels ocells")

Una altra ració de música, és l'únic verí que tenc per dar-te.

(Bàrbara surt fora d'escena. Claretta xiscla amb desesper. La música puja de volum fins a omplir tota l'escena. Pausa llarga. Bàrbara entra en escena. Porta un plat de sopa fumejant, una cullera i un drap. Baixa la música. Bàrbara sembla canviada. Ara és tot amorositat i tendresa. Posa el plat a taula i empeny la cadira de Claretta fins a deixar-la a punt per sopar)

És l'hora de sopar, Claretta.

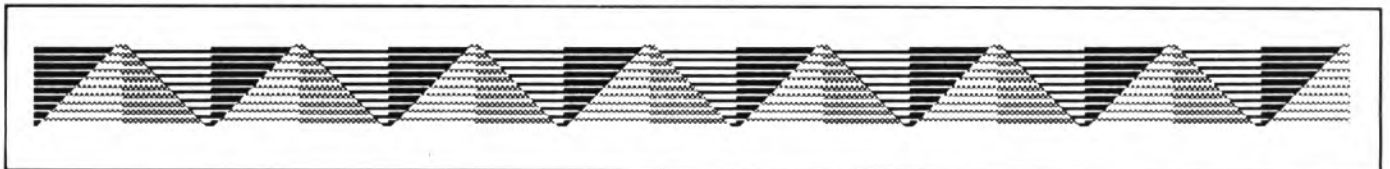
(La germana protesta, no vol sopar)

Sí, Claretta, has de menjar un poquet. No gaire, si no vols. A la nostra edat és millor no mejar gaire els vespres. Però un poc sí. Mira: t'he fet una sopeta de verdures, lleugera, lleugera, lleugera... amb bocinets d'ou bullit, ou fresc, fet d'avui... i hi he posat una fulleta d'api, que sé que t'agrada. Umm! Aquesta oloreta embalsama. Au, com a les criatures petites: una culleradeta per a mon paret... aquesta per a mumareta... aquesta per al nostre germanet... al cel siguin tots. Aquesta... sí, sí, sí... una altra culleradeta... Les persones, si no mengen es moren. Et vols morir, tu? Sí? Ah no, no. I em deixaries sola dins aquesta casa tan gran? I què faria jo sense tu? Ala! Aquesta... per a qui ha d'esser aquesta? Per a mi... I aquesta altra? Per a la moixeta que...

(A poc a poc cau el teló)

JOAN RAI
abril del 94

() Inspirat en uns personatges de Janer Manila.*



Sons i renous

VII Serenates d'Estiu

Fa set anys que Joventuts Musicals de Capdepera organitzen cada estiu un festival de música clàssica en els jardins de don Bartomeu March, sota el nom de Serenates d'Estiu, paral·lelament a les ja famoses Serenates de Palma o les organitzades a Son Servera.

En aquesta setena edició és de destacar la gran col·laboració que han obtingut les Joventuts Musicals, de part de Gonzalo Company Prohens, director artístic de les Serenates d'Estiu de Palma i de l'edició de Ciutadella. Entre d'altres coses, Gonzalo ha aconseguit millorar notablement l'acústica de l'espai on tenen lloc els concerts, al temps que ha realitzat també la tasca de director artístic.



Aquesta tasca ha estat encapçalada per un dels millors concerts de l'edició d'enguany: la coneguda violoncel·lista Maria Kliegel, acompanyada al piano per Bernd Glemser. El romanticisme de Chopin en forma de versions per a violoncel i piano de coneguts estudis, nocturns i valsos, fou el gran protagonista de la vetlada, aconseguint els dos intèrprets grans ovacions al final de cada part (a la darrera provocades per les sonoritats i el ritme inquietant de "Le grand tango" de Piazzola).

El segon dels quatre concerts el va oferir la mezzosoprano Zandra McMaster, la simpàtica esposa de Gonzalo Companys, la qual acompanyada al piano pel conegut pianista espanyol Miguel Zanetti oferí al públic un programa variat d'àries i lieder de Scarlatti, Monteverdi, Mozart i Rossini, dedicant la segona part a la interpretació de cançons espanyoles.

La Camerata Sa Nostra, dirigida pel primer concertino de la Filharmònica de Berlín, Leon Spierer, i el Quartet de Corda Vogler, foren els integrants del tercer i quart concerts de les Serenates.

Un concert de caràcter extraordinari es va oferir el 22 d'agost a l'església de Capdepera, dins el marc de les festes patronals. L'orquestra Vlaamse Akademie va ser la responsable de l'esdeveniment, oferint un variadíssim programa no sols d'obres i compositors sinó de quantitat d'intèrprets solistes (aquest programa, per cert, va ser oferit pocs dies abans en el Castell de Bellver, sota una altra denominació de la formació, la qual cosa provocà estranyesa en més d'un dels assistents, que no feia massa dies havia pogut llegir una intensa crítica del concert de Bellver a la premsa).

El públic assistent, l'increment de la subvenció econòmica i el bon temps recolzaren l'èxit d'aquesta nova edició de les Serenates d'Estiu.

M.A. Gomis
setembre 1994

PACTE CULTURAL

La Conselleria de Cultura, el CIM i l'Ajuntament de Palma han signat un pacte per a potenciar la realització d'activitats conjuntes entre les tres entitats. Entre aquestes intervencions destaca el servei "Cultura informa", que com indica el seu propi nom, consisteix en un servei d'informació cultural per telèfon i fax.

"Cultura informa" es proposa mantenir una agenda dels actes públics i privats per evitar coincidències, amb dues funcions principals: la recaptació d'informació sobre qualsevol tipus d'actuació cultural, i l'atenció de consultes a tots els interessats.

El telèfon és el (971) 721112, on es pot demanar informació sobre activitats musicals, teatre, literatura, conferències, exposicions i també festes patronals, locals i populars, pancaritats, fires i mercats, facilitant el contacte entre els coordinadors de les diverses institucions públiques i privades i, així evitar possibles coincidències d'horaris i d'actes.

Els companys de Capdepera Ràdio ens han dit que ja han utilitzat el nou servei i que funciona prou bé.



El temps, el nostre temps

per Joan Espiritusanto

Com sia que al mes d'agost tinguèrem les úniques vacances de l'any i no sortí la revista, vos donàrem informació del que ha passat els dos darrers mesos.

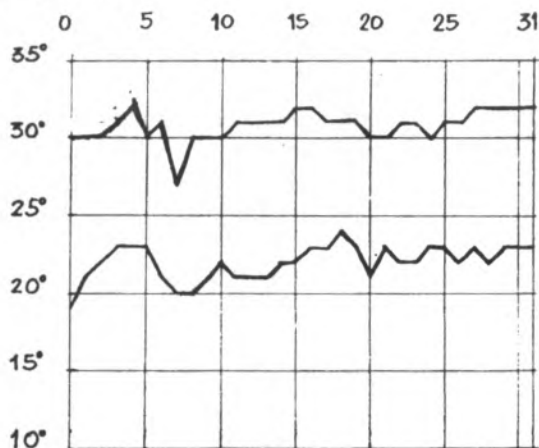
Juliol

Les pluges es limitaren al dia 30 en que es recolliren 0,9 l/m², bufant vent de Llevant. El dia següent, passades les set, hi hagué una petita tempesta. Pel demés, temps propi del calorós estiu que hem patit.

Pel que fa a les temperatures, la mitjana ha sobrepassat els 31° en quant a les màximes, observant-se que no arribaren als 32°. Les mínimes oscil·laren entre els 20 i 23 graus. Màxima, doncs de 32° que els patírem els dies 4, 15 i 16 i a la darrera del mes. La mínima de les màximes fou dia 18 amb 24° i la mínima els dies 7 i 8 amb 20°.

Aquest mes denominat "Quintilis" per ocupar el quint lloc va ésser batiat per Cèsar amb el seu nom per haver-hi nascut. El representa un segador, segurament ara hem farfem una representació més mecanitzada.

Els dies es van fent més curts fins arribar a acursar-se uns 40 minuts.



Agost

Anomenat mes "sextilis" en el calendari de Romulus, l'actual nom és en memòria d'August.

Com el mes passat les pluges han estat mínimes. Quatre dies en total; 12, 13 i 15 en quantitats inapreciables i el 24 el nostre patró, Sant Bartomeu, ens envià 0,2 l/m². Un dia de tempesta el dia 13. I això és tot.

Pel que fa a les temperatures, les màximes envoltaren els 31°, corresponent la màxima al dia 10 amb 36°, Sant Llorenç ens cremava, i la mínima de les màximes els dies 15 i 18 amb 29°.

Les mínimes oscil·laren entre 22 i 24 graus. Com podeu comprovar va fer calor de valent.

Les esperades pluges de final d'estiu, un pic passat sant Bernat, per la nostra comarca no es deixaren veure, en canvi comparegueren els estels de la constel·lació de les "Perseides", oferint un bon espectacle.

Carta al Sr Batle:

Som un grup de veïns gabellins que ens queixam a vosté del que segurament no està informat.

El que passa és que molts de dies d'aquest estiu no hem pogut, ni podem encara, dormir conforme; per un caire la calor insuportable, per l'altre la serenata dels cans, aquesta és la qüestió que ens atany. Resulta que al casc urbà ha proliferat tant la presència canera que quan un parteix a lladrar contagia els altres convertint-se Capdepera en una canera, i no dura la funció deu minuts, en posar-s'hi sol durar hores, mentres nosaltres, impotents i desesperats, ens remolcam dins el llit malaïnt els cans, els seus amos, les autoritats i els funcionaris responsables del que està passant i no posar-hi remei.

Si un vespre vol escoltar l'infernàl orquestra, el Consistori és un lloc adient, l'horari és imprevisible.

Creim que la nostra queixa és prou justificada, no es pot rendir el que per a nosaltres és el treball si una persona no descansa i s'aixeca cada dia fatigat, és un perill greu per la salut.

Als bars els està vedat, a partir de les dotze de la nit, fer renou o posar música; li suggerim que mani el mateix als que tenen cans. El poble és o hauria de ser de les persones i per les persones i tenir-nos, mutuament, el respecte i consideració que pertoca; per desgràcia no és així. Esperam de vosté una sol·licitud que ens deixi satisfets.

Gràcies

Uns veïns

Gloses de Miquel Lliteres

El passat dia vuit d'agost vaig rebre de mans de la batlesa de Sóller el segon premi de glosa Pau Cerol. L'entrega es va fer a la capella de les monges escolàpies; fou un acte senzill, però agradable pels presents; també es varen lliurar premis de narració i poesia.

Quan vaig rebre el premi vaig saludar als presents així:

Poble que el sebre no atura
es supera amb il·lusió
i sa guanya en saó
el terreny on creix millor
la brulla de la cultura.

Aquesta es la glosa que vaig presentar:

Vuitada per endiumenjar unes noces.

*Vaig diumenge dematí
escometre una fadrina
ben plantada i molt fina
lo ideal per un fadrí.*

*Però com tenc mig tramet
amb una altre bergantella
si ella s'entem m'estavella
amb un garrot mal esporgat.*

*Vet aquí es gros dilema
no sé quin camí agafar
perquè no em vull escaldar
amb tapadora que crema.*

*Tampoc m'agrada mica
que el «flirt» es faci mal bé
tenc per mi la m'enduré
un vespre si vol, de pica.*

*Si d'aquesta cant victòria
com esper que sia així
quedau convidats a noces
per diumenge dematí.*

Amb aquesta altre glosa vaig guanyar a l'hivern de 1990 el segon premi de Amics de la Glosa; es va lliurar a Palma al restaurant Sa Premsa. La salutació als presents fou així:

*A promotors i companys
coratge vos vull donar
mai no atureu de lluitar
perquè d'aquest art tan fi
floreixen cada matí
les roses que han de glosar.*

La vull dedicar al meu padrinet Toni Morey, home pagés, conservador de les velles costums, poeta del camp i del que ens envolta, i també als pocs pagesos que resten a Capdepera, ells sí són de fet els vertaders ecologistes.

Som feliç sent llaurador

*Si hem tengut mala anyada
la que ver pot esser millor
tant sí la terra està aiguada
com si li manca la saó
sempre vivim d'esperança
els que escampam la llavor.*

*No deix d'esser llaurador
ni en que em reti la suor
ni en que em mori de pobresa
som feliç fruïnt l'amor
dels animals de l'entorn.
Sent lliur com el voltor
i això em basta per riquesa.*



Miquel Lliteres



Consells bàsics davant el risc de pluja



PREPARACIÓ ABANS QUE ARRIBIN LES PLUGES

- Revisau la vostra teulada i les baixades d'aigua i elimineu les acumulacions d'enderrocs, fulles, terres, etc. que puguin obstaculitzar el pas de l'aigua al clavegueram, la cuenta o la seqüia pròximes al vostre habitatge.
- Per tal d'evitar contaminacions, no col·loqueu els productes tòxics (herbicides, insecticides, etc.) a l'abast de l'aigua.
- Llevau de les terrasses i els balcons els objectes (com tests, tendals, para-sols, etc.) que puguin caure al carrer per l'efecte del vent i danyar els transeünts.



RECOMANACIONS ALS AUTOMOBILISTES

- Revisau l'estat dels vostres neumàtics, uns neumàtics desgastats augmenten el risc de patinades.
- Revisau l'estat del vostre equip neteja-parabrisa.
- Quan la calçada estigui banyada, extremeu les precaucions de conducció mantenint una velocitat moderada i manteniu la distància de seguretat amb els altres vehicles.
- No traverseu llocs inundats amb el vostre vehicle, fins i tot si en coneixeu el traçat. L'aigua hi podria haver obert clots perillosos.
- Si heu de travessar una zona embassada, recordeu que ho heu de fer amb una velocitat baixa i avançant molt lentament perquè l'aigua no esquitxi el motor i pugui aturar-lo. Els trens no funcionen bé banyats. Comproveu-los, per tant, diverses vegades després de travessar.
- No intenteu travessar mai una zona inundada si té una profunditat superior a l'altura de l'eix de les rodes o arriba més amunt dels vostres genolls.

- A més de dur l'equip d'eines adequat i la senyalització, tingueu disposada una llanterna amb piles seques i carregades.
- Eviteu viatjar de nit, els perills són més difícils de detectar.



CONSELLS GENERALS DABANT TEMPESTES ELÈCTRIQUES

- Si la tempesta us sorprèn a casa, no oblideu desconnectar els aparells elèctrics i l'antena de televisió i tancar les portes i finestres per evitar corrents d'aire.
- Si la tempesta us sorprèn al camp:
 - Cercau zones baixes i eviteu turons, cims de muntanyes, arbres alts i pedres grans i aïllades.
 - No us protegiu mai davall un arbre solitari.
 - No us seieu sobre res banyat. Les sabates amb soles de goma no són una garantia total per a la vostra seguretat.
 - No duguem objectes metàl·lics quan hi hagi una tempesta elèctrica.
 - Allunyau-vos de les estructures metàl·liques, tanques o línies elèctriques.
- Recordeu que són llocs molt perillosos: arbres aïllats, petits edificis, camps de golf, porxos, tendes de campanya, piscines, voltants de cables elèctrics, xarxes de filferro, vies de tren, maquinària agrícola.



SITUACIONS D'EMERGÈNCIA

- No oblideu que si es produeix una situació d'emergència, els Serveis de Protecció Civil us informaran de la situació i de les mesures que s'han de prendre, a través dels mitjans de comunicació de ràdio i televisió.
- No escolteu els rumors alarmistes ni els difongueu.
- Utilitzeu per informar-vos els mitjans de comunicació (ràdio i televisió especialment).

Si necessiteu una informació puntual, telefonau a:
PROTECCIÓ CIVIL DEL GOVERN BALEAR
Tel. 17 64 17

Aquest estiu ha estat especialment calorós. La terra i la mar tenen una temperatura superior a la normal per a l'època de l'any.

Els meteoròlegs han apuntat la possibilitat de que les pluges de setembre, si és que arriben, poden ser molt importants i de caràcter torrencial.

Aquí reproduïm els consells bàsics davant el risc de pluja, editats per Protecció Civil del Govern Balear. Llegeu-los amb atenció, ja que poden ser útils en cas d'emergència.

LLIBRES

Arbres fruiters mallorquins.

El Grup d'Agricultura Ecològica a Mallorca ens ha comunicat la publicació d'un llibret sobre els arbres fruiters de castes mallorquines. És el recull del treball realitzat per tal que aquestes castes segueixin entre nosaltres com a part d'una riquesa cultural pròpia. Riquesa en el sentit més estricte i ampli de la paraula, riquesa agri-cultural, conreu de la terra, conreu de la identitat. A aquest llibre hi trobareu, entre altres, una explicació sobre els motius de la tasca realitzada i la seva importància, una relació dels arbres recuperats i les seves característiques, un calendari de maduració, l'elecció dels porta-empelts i una fitxa pensada per poder fer el seguiment dels arbres (floració, maduració, plagues, enfermetats). Els principals redactors han estat Bernat Canyelles, Maria Antònia Manzanal i Llorenç Payeras. El seu preu és de 500 pessetes i el podeu demanar al telèfon 727183.

Grup d'Agricultura Ecològica
Carrer Jaume I, 16-B
07320 Santa Maria del Camí

"Callejero" municipal.

L'editorial CORT ha tret al mercat el "Callejero y Planos de Capdepera", amb una acurada i àmplia informació de carrers i serveis del municipi. Consta de trenta plànols parcials i inclou tots els nuclis de població, i fins i tot urbanitzacions.

El seu format el fa molt pràctic i fàcil de consultar. Malgrat tot, hem de lamentar que la denominació dels carrers no es trobi del tot normalitzada (uns sí i d'altres no), poguent crear confusió entre els seus usuaris ja que els rètols dels carrers pràcticament estan tots en català.

Prest es posarà a la venda i en desconeixem el preu.

Excursions en bicicleta de muntanya.

"Una alternativa para conocer los alrededores y las zonas de espacio protegido en bicicleta". Aquest títol tan llarg pertany a un fulletó turístic editat pel Patronat Municipal de Turisme de Capdepera. Ofereix als nostres visitants la possibilitat d'efectuar una sèrie d'itineraris en bicicleta de muntanya pels voltants de Cala Rajada i Capdepera.

Aquesta publicació pretén potenciar el que ara s'anomena eco-turisme, consta de vuit planes i un plànol desplegable molt detallat on s'indiquen les rutes i les seves variants.

El text és breu i concís i ve il·lustrat amb nombroses fotografies a tot color. S'ha editat en castellà i alemany. Es pot aconseguir a l'Oficina d'Informació Turística al preu de 500 pessetes.

S'ha editat en castellà, anglès i alemany, essent en aquest darrer idioma el més sol·licitat.



CALLEJERO Y PLANOS DE CAPDEPERA



Edicions Cort

COOPERATIVA DE TREBALLADORS FAMILIARS DE LA PART FORANA

L'any 1990 la Mancomunitat del Pla de Mallorca va convocar places de treballadores familiars, per a realitzar les tasques en el servei d'ajuda a domicili. Els serveis socials d'atenció primària i el de promoció econòmica de la Mancomunitat, varen organitzar un curs de formació de treballadores familiars, on les persones integrants de la cooperativa reberen la formació i el títol de treballadora familiar. Aquesta formació ha tingut una continuïtat amb els cursos que s'han anat impartint al llarg dels anys 1990 al 1993.

El novembre de 1993 neix la Cooperativa de Treballadores Familiars de la part forana, com a empresa privada, amb l'objectiu de donar una resposta a les necessitats socials que no poden esser cobertes per l'administració pública.

Els serveis que oferim són:

- 1.- Acompanyaments (al metge, a comprar...)
- 2.- Suport familiar (higiene personal, petites cures...)
- 3.- Companyia (durant el dia i el vespre)

A més d'aquestes tasques podem fer altres tipus de feines, sempre que estiguin enquadrades dins les funcions pròpies de les treballadores familiars.

Des d'aquestes pàgines volem fer saber a totes les persones interessades en contractar aquests serveis o rebre informació que us podeu dirigir als telèfons: 830311 i 830092.

Pregó de Festes del Carme de Cala Rajada

10 juliol 1994

Quan un membre de la comissió de festes del Carme em va demanar que acceptàs l'encàrrec de fer aquest pregó, vos he de confessar que vaig sentir una forta impressió. Primer de satisfacció per la confiança i l'estima que tal encomanament significava envers la meua persona, i segon d'incapacitat davant aquesta tasca a la que estic tan poc habituat. "Jo -li vaig dir- estic més avesat a fer sermons. Però, si així ho voleu, faré el que sabré". I vet-aquí el què he sabut fer. Acceptau-ho, no com una peça literària, sinó com una abocada de records i sentiments que tant d'influx tingueren en la meua vida de capellà jove i que tant de bé em feren de cara a la meua maduració personal. Acceptau, doncs, la meua pobresa com una contribució més a l'arrancada de les vostres festes.

Pregoner -segons el Diccionari de la Real Acadèmia- és aquell que ha rebut l'encàrrec d'anunciar la celebració d'unes festes i animar el poble a participar-hi. La meua missió, doncs, consisteix en anunciar-vos solemnement que comencen les Festes del Carme 1994 de Cala Rajada i animar-vos a tirar-vos-hi de cap, sense por, amb entusiasme.

Tots sou convocats a la festa. La paraula "festa" ens parla de parèntesi en els nostres quefers diaris, de temps de gratuïtat, de temps d'estar amb els altres -familiars i amics- des d'una altra dimensió, en profunditat. Avesats com estam a córrer i frissar per les coses que ens queden per fer, necessitam recobrar espais, cada vegada més grans i més normalitzats, on el temps no es compra ni es ven, sinó que es comparteix i es posa a disposició dels qui ens envolten. Avesats com estam a les paraules justes i afanyades d'interés, la festa ens convida a regalar-nos amb la xarrada generosa, comunicadora de vida, on el rellotges queden aparcats i l'únic que interessa és el gruix de la comunicació que la conversa aporta.



La festa ens evoca records d'antany, temps aquells en què la passejada tranquil·la pels carrers, sense rumb, amb la música de fons dels paperins agitats pel vent i l'oloreta suau de

la murta escampada, temps aquells en què unes barretes de torró, un gelat o unes corregudes a peu eren més que suficients per vestir de festa els nostres cors. Desgraciadament, avui en dia, ens hem convençut que necessitam moltes coses per fer festa. Urgim grans pressuposts per a les despeses d'actes en els que, a lo millor, simplement en som espectadors. Jo vull donar, des d'aquesta plataforma, la meua més sincera enhorabona a tots els qui han fet i feis possible la recuperació d'unes festes del Carme populars i participatives. Perquè no es tracta simplement de "veure" la festa, es tracta, sobretot, de "viure" la festa. I solament la vivim quan se'ns dona l'oportunitat d'aficar-nos-hi, essent-ne protagonistes.

Aquesta voldria ser la primera paraula en aquest vespre: Amics de Cala Rajada: posau-vos en estat de festa. Recuperau els valors més genuïns i tradicionals que ens deixaren els nostres avantpassats. Valora els petits i senzills actes. No vos plangueu a l'hora de col·laborar perquè la festa de tots i per a tots sigui una realitat.



Però, al que som convidats no és a unes festes qualsevols. És a les festes del Carme. I la Verge del Carme, tan estretament lligada al món i a la vida dels pescadors, ens fa retrocedir en el temps i ens activa la recordança d'aquells que foren els primers habitants i pescadors d'aquesta contrada: els amos de la possessió de Ca'n Climentó i els pescadors de Capdepera que tenien les seves barques a la platja, dedicats a la pesca de palangre, de xerxes i nanses. Encara sonen els noms del patró Tià, el patró Morey i el patró Canals.

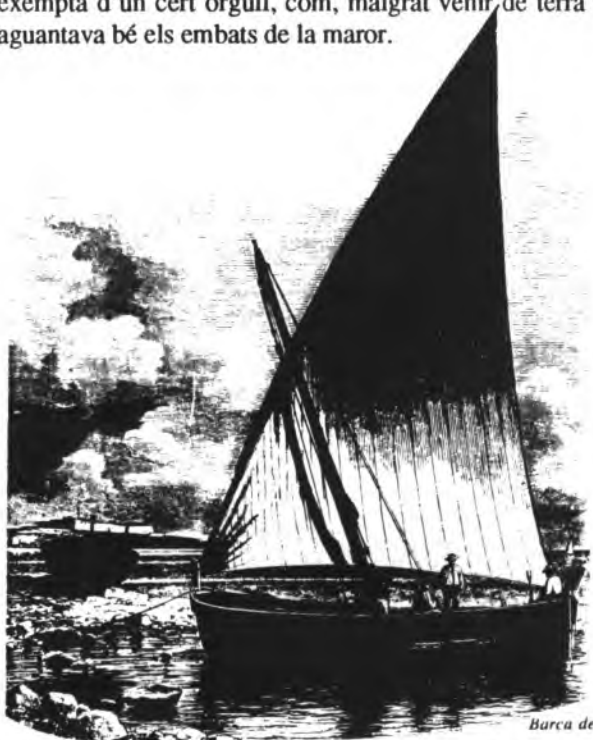
Més tard, però, els qui donaren vida a la petita població foren els pescadors de Valldemossa que, des de Pasqua fins a Sant Bartomeu, fixaven aquí la seva estada permanent a les pesques ja esmentades. Vivien en les seves pròpies embarcacions i els diumenges i dies de festa o els dies de mal temps pujaven a Capdepera on es relacionaven amb la gent, fet que donà lloc a matrimonis entre pescadors i al·lotes del poble. Aquests nous matrimonis començaren a edificar les seves casetes a la mateixa Cala Rajada. Així va passar amb les famílies dels Blancos, els Tugores, els Nadal de Felanitx i amb l'amo en Pere Andreu de Capdepera. Les seves primeres casetes, molt senzilles -cinc en total- estaven en línia a la mateixa costa i a la part alta de l'actual varador i eren conegudes amb el nom de ca madò Francina, ca's Mussí, ca'n Pasteles, ca'n Tafona i ca'n Parreta. Les de ca's Patró Morey i ca'n Canals quedaven a la mateixa vora del mar.

Aquella primera vintena de persones, els diumenges i festes acudia a missa a Capdepera, fins que, al voltant de 1887, es va començar la construcció de la petita església de Sant Roc, que estava situada a la part posterior del que avui és l'hotel de

Ca's Bombu. Ben aviat va resultar insuficient i l'any 1924 - enguany fa setanta anys - es varen iniciar les obres de l'església que ocupava el lloc de l'actual i que fou dedicada a Ntra. Sra. del Carme. Més tard, l'any 1949, l'ecònom Bartomeu Gomila començava les obres del que seria l'actual temple que avui ens agombola.

La celebració de les festes del Carme ens ha duit a fer aquesta recordança d'aquells que foren els primers pobladors de Cala Rajada. Mai podrem deixar de manifestar el nostre agraïment i fer palesa la nostra memòria envers aquells que foren els primers en donar forma al nostre poble.

Encara que el turisme sigui, avui, sens dubte, la base fonamental de la vida econòmica dels calarajaders, moltes són les famílies que viuen de la mar. Entre els molts i bons consells que vaig rebre quan, en aquell ja llunyà agost de 1967, vaig arribar aquí com a nou ecònom, amb el sol bagatge d'un sacerdoti tendre i de la inexperiència que suposaven els meus vint-i-tres anys, va ser aquest: "A veure si te fas amb sos pescadors". I jo, que venia de terra endins, terra de pagesia on les vacances d'estiu les passava el juliol damunt l'era i l'agost enfilat als ametlers, vaig començar a familiaritzar-me amb els ormetjos de la mar. Fou llavors quan, per primera vegada, i de la mà d'en Miquel Potecari i sobretot d'en Jeroni Garrit, vaig aprendre el que eren i per què servien unes xerxes, un volantí, una potera... Vaig començar a valorar i assaborir què era un ranxo de serrans o de calamars. Aquí vaig poder sentir tota l'emoció d'una calada de cinc quan, pujant el volantí, sembla com si robassis el fons a la mar. Aquí vaig poder contemplar per primera vegada, des de la mar, la bellesa agressiva d'aquests paratges, la màgia que transmet una sortida de sol i vaig poder comprovar, amb una alegria no exempta d'un cert orgull, com, malgrat venir de terra endins, aguantava bé els embats de la maror.



Barca de Bou.

Conviure amb els pescadors fou per a mi una grata experiència. D'ells vaig aprendre sobretot humanitat. Ells m'obriren al món, profà per a mi, de les coses dites tal com sonen i tal com són. Enmig d'ells em vaig sentir a la par home i capellà.

Les festes del Carme són, per tant, les festes de la mar i dels pescadors. Em sembla que és un gran encert l'haver descobert l'esplanada del moll com el cor de la celebració d'aquestes festes. Allà hi concentrau aquests dies les principals activitats. El moll és el símbol de la vida marinera i allà s'hi fa també present aquest dia la imatge de la Verge del Carme i, des d'allà, i després de la missa major, s'inicia l'entranyable i tradicional processó per la mar. Record que m'emocionava amb força presenciar com uns homes solcats pel sol i la mar, valents, durs i forts, agafaven la imatge de la Verge amb la mateixa tendresa i gelosia que una mare agafa el seu infant.

Festes del Carme de Cala Rajada.

Cala Rajada és el meravellós envàs de les festes del Carme. Seria inútil parlar de festa, de pescadors i de la Verge sense esmentar l'indret que dóna cabuda a la festa.

Cala Rajada representa per a mi tota la bellesa que els ulls poden engolir, resumida en tres colors: el blau, el verd i el vermell.

El blau, prolífic en tonalitats, de la mar. Una mateixa mar que envesteix apassionada els roquissars del Cap Vermell, es Faralló de Cala Gat, Es Cap de Pera i Es Cap de l'Agulla. Una mateixa mar que besa suaument, en dies de bonança, les fines arenes de Cala Agulla, Cala Gat, Son Moll o Sa Font de Sa Cala. Una mar a voltes agressiva, a voltes tendra i acollidora. Una mar de la que un mai n'acaba d'assaborir tots els seus matisos, els seus colors, els seus misteris. Potser això és el que la fa gran, immensa.

I a la riquesa i varietat del blau que la mar de Cala Rajada ens ofereix, s'hi uneix el bell paisatge dels verds. Com m'agradava pujar al far o als Pelats i contemplar el paisatge encisador i màgic d'uns pinars que, amb la diversa tonalitat dels verds, omplen gairebé tota la contrada. Poques platges quedaran a Mallorca com l'Agulla, on els ulls poden passar del blau al verd sense els entrebancs de l'ofensiu blanc de construccions inoportunes. Avui, que, en tants d'indrets i amb tanta facilitat, el foc omple de negre tants de verds, hem de fer una crida responsable a qui sigui per tal de preservar i conservar el que és sens dubte un dels millors reclams per aquells que se'ns acosten.

Però, Cala Rajada, no és just el blau i el verd del seu paisatge. És i fou, sobretot per a mi que, com veis, avui he desfermat els sentiments, el vermell intens d'una gent acollidora i entregada. Si és veritat que la mar i la terra poden modelar les persones que hi viuen, -així em passà a mi- ho és molt més que les persones que ens envolten ens ajuden a construir la pròpia personalitat. Aquest fou el meu cas. Aquells gairebé nou anys que vaig conviure amb vosaltres varen transformar aquell capellànet jove, tímid, immadur en una persona que, si no madura, al manco posà proa cap a la maduresa. Foren tantes les persones que m'ajudaren a créixer...! És per això que avui, que se m'ha donat aquesta oportunitat, vull retre homenatge de gratitud a la Cala Rajada farcida de blaus, verds i vermells que em varen proporcionar l'harmoniosa tonalitat del viure.

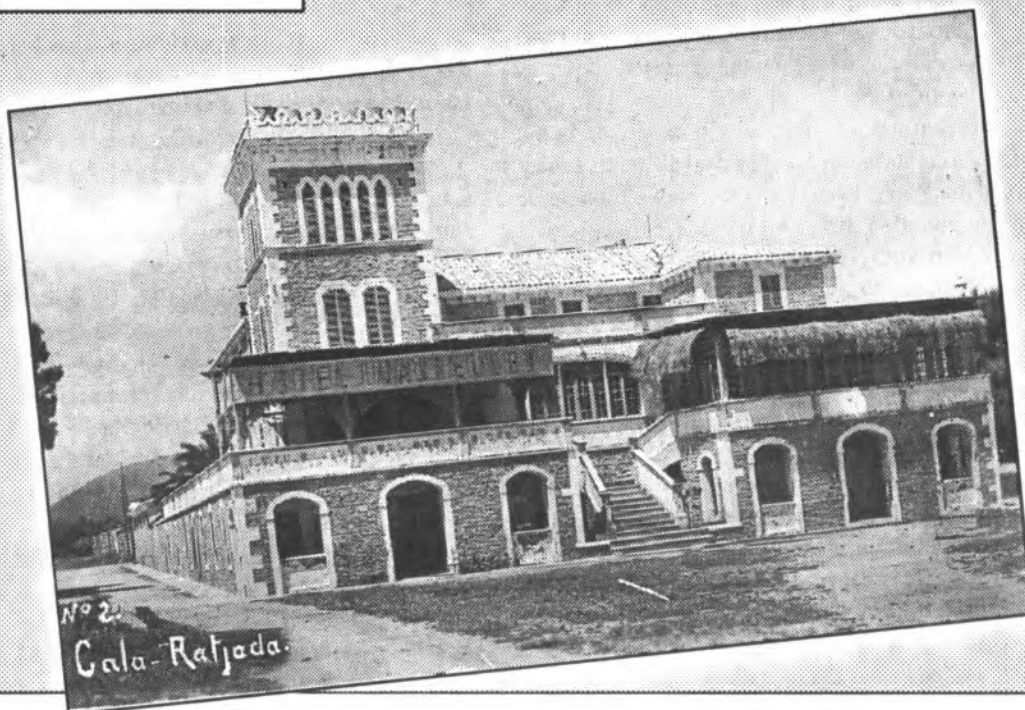
RAFEL UMBERT



Un



per aquesta foto.



Heus ací l'hotel Castellet. El que sabem cert, més de trenta anys després del seu enderrocament, és que aquest mai hauria d'haver tingut lloc, ja que l'edifici hagués definit i donat personalitat al llogaret de Cala Rajada.

Més difícil és pronunciar-se sobre l'enderrocament de la "Residència", edifici construït amb materials febles i mancat de qualsevol valor arquitectònic.

És aprofitable com a Residència pels vells? Com a Casal de Cultura? És millor una zona verda? En tot cas que la resolució que es prengui no faci aparèixer a la secció **Un Peu...** del **Cap Vermell** de l'any 2.028 un comentari deplorant la decisió presa una generació abans.

La tira...



d'en Toni.

BATEC

El continent africà camina de tragèdia en tragèdia. Si l'any començà amb la fam de Somàlia i la gens encertada intervenció de l'ONU (encara no sabem com ha acabat), el que ara commou a tot el món és el drama de Ruanda.

Les retines del món occidental s'han vist sorpreses per una proliferació d'imatges de morts acaramullats i ulls d'infants desesperats. Amb un rerefons de conflicte ètnic prou complicat, s'ha produït l'assassinat de mig milió de tutsis per part de paramilitars recolzats per l'exèrcit i el corrupte govern dels hutus, ara enderrocat per la guerrilla del FRP de majoria tutsi. Aquest canvi de govern i la por a represàlies -fomentada pels propis executors- han provocat l'èxode de més de dos milions de persones cap al Zaire. Els refugiats s'estimen més la mort per fam, manca d'aigua i malalties de tot tipus, que no tornar a Ruanda altra vegada.

I si les morts directes d'aquest conflicte esgarriren les consciències de la gent de bé, el futur de tot el continent hauria de preocupar igualment: frega el col.lapse.

D'una banda la Sida afecta a amples sectors de la població, creant greus problemes sanitaris, i de l'altre, els projectes del Banc Mundial destinats a afavorir el desenvolupament africà han resultat un fracàs estrepitos: en lloc de millorar la qualitat de vida han augmentat la fam i les desigualtats i han incitat l'extermini de minories. Un informe de "Liberation/El Mundo" sobre el continent negre avançava aquestes xifres: en 30 anys el comerç africà passà d'un 4% a un 2% respecte del comerç mundial; el deute exterior s'ha triplicat, arribant als 23'4 bilions (superior a tot el que produeix Àfrica); l'atur s'ha quadruplicat, arribant a afectar a cent milions de persones; els salaris s'han reduït un terç; la destrucció i desequilibri ecològic són especialment greus...

No ens hauria d'estranyar l'esclat de conflictes com el ruandès, la guerra interminable d'Angola, l'eliminació i desplaçament dels negres sudanesos i mauritans, ni altres genocidis contra tribus minoritàries. I manco ens hauria de venir de nou el fort corrent migratori vers Europa.

A principis de segle, amb la descolonització política i la creació dels nous estats africans, molts pensaven que es resoldrien els problemes del continent negre, però tot ha resultat una efímera il.lusió. La realitat ben crua mostra que la descolonització política no ha vingut acompanyada de la descolonització econòmica.

TRES I NO RES

COSSETES

Gràcies Capdepera!

A força de repetir-ho ens havíem arribat a creure que érem incapaces de fer festa i que no teníem un sentit lúdic de la vida. A força de repetir-ho ens havíem arribat a pensar que la bauxa era cosa d'altres pobles als que calia mirar amb enveja i impotència.

Gràcies Capdepera!

Ara ja sabem, fora de tot dubte, que gabellins i cala-rajaders estan plenament capacitats per als truis més truiosos de tots els truis. Sense complexes d'inferioritat i, encara, amb excedents de sentit de l'humor per dar i per vendre.

Aquest estiu ha estat el de l'alternativa, el de la majoria d'edat, el de la posada de llarg. Les festes del 94 hauran marcat el punt d'inflexió, el camí sense retorn cap als llocs capdavaners del "rànkng" de pobles amb més marxa.

I a més -bulla a part- pens que les nostres festes han trobat llur pròpia personalitat, la idiosincràcia peculiar, el caràcter distintiu que ens identifica com a poble, com a col.lectivitat. Hi ha hagut errades, alguna de ben cridanera, però res no ha pogut empal.lidir tants i tants bons moments que ens han fet xalar de valent. Ajuntament i Comissió de Festes poden sentir-se satisfets pel què han aconseguit: ni més ni manco que la participació activa del nostre poble en les seves pròpies festes.

Gràcies Capdepera!

I si pot ser, l'any que ve encara ha d'anar millor. Ara ja sabem que en sabem.

PIXATINTERS

**PER RUANDA
PER LA VIDA**



**MILS DE NINS
ESPERAN LA TEVA AJUDA**

CAMP D'ORFES ORGANITZAT I DIRIGIT PER LA

"TAULA PER RUANDA"

El Camp d'Orfes organitzat i dirigit per la Taula per Ruanda, té com a objectiu principal proporcionar una educació bàsica i una formació professional als nens i nenes de Ruanda que han quedat orfes a causa de la guerra civil. La Taula per Ruanda és una associació sense ànim de lucre que treballa per a la supervivència i el desenvolupament dels nens i nenes de Ruanda.

**C/C "SA NOSTRA" Oficina Principal
2051-0089-2538085-45**

ESPORTS , al Cap Vermell

Mitja Marathon del Carme.

El dia 9 de juliol tengué lloc a Cala Rajada, dins el marc de les festes del Carme, la VII Mitja Marathon, que passa per ser una de les millors del calendari atlètic illenc. I sens dubte és així gràcies a la col.laboració de nombroses entitats locals i un gran nombre d'aficionats que, colze amb colze amb la comissió de festes i el club Cap de Llevant, fan possible aquest esdeveniment esportiu.

Enguany la participació va ser de devers vuitanta corredors, menys que en edicions anterior però en tot cas considerable. L'únic aspecte negatiu ha estat la manca de ressò que se n'han fet els mitjans de comunicació, sempre més preocupats pel que es fa a Ciutat que no a la part forana, per molta participació i bona organització que hi hagi. Ja hi estam acostumats en altres esdeveniments culturals i esportius.

Vet aquí els resultats esportius de la prova i les marques:

Categoria A (sénior masculí):

- | | |
|-------------------------|--------------|
| 1.- Manuel Muñoz | 1 h. 13' 09" |
| 2.- Juan Pablo Martínez | 1 h. 13' 09" |
| 3.- Antoni Riera | 1 h. 14' 31" |

Locals:

- | | |
|-------------------------|--------------|
| 1.- Llorenç Fons | 1 h. 22' 19" |
| 2.- Jesús Zarallo | 1 h. 24' 33" |
| 3.- Fernando Mingorance | 1 h. 32' 06" |

Categoria B (veterans fins a 50 anys):

- | | |
|------------------------|--------------|
| 1.- Francisco González | 1 h. 18' 09" |
| 2.- Manuel Gago | 1 h. 20' 56" |
| 3.- Antonio Jurado | 1 h. 23' 52" |

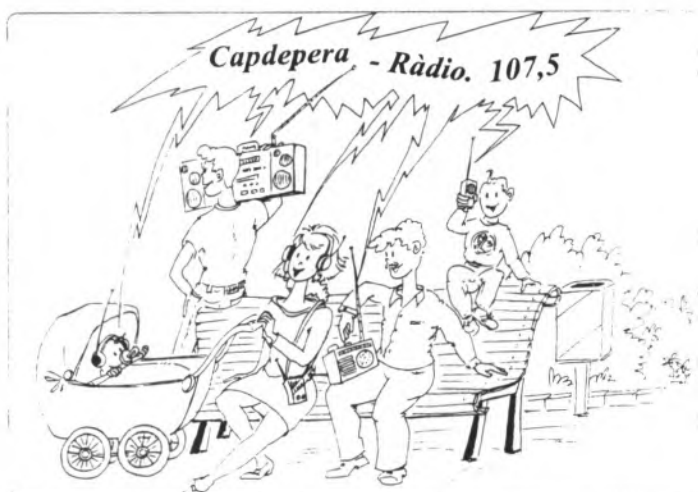


Categoria C (més de 50 anys):

- | | |
|----------------------|--------------|
| 1.- Joan Barceló | 1 h. 26' 43" |
| 2.- Klaus Hunold | 1 h. 27' 17" |
| 3.- Sebastià Adrover | 1 h. 28' 53" |

Fèmines:

- | | |
|----------------------------|--------------|
| 1.- Mari Carmen Sagrado | 1 h. 39' 48" |
| 2.- Melina Sagrera (local) | 1 h. 47' 00" |
| 3.- Kerstin Wockel | 1 h. 55' 46" |



PING-PONG

Amb motiu de les festes d'estiu s'ha celebrat el II Torneig de Ping-Pong, amb una bona participació de jugadors i un alt nivell. Aquest esport té més adeptes cada vegada. Els resultats de la dita competició foren:

Sénior:

- 1.- Joan A. Carrió
- 2.- Levon Ohanesyan
- 3.- Josep Oejo

Infantils:

- 1.- Toni Sastre
- 2.- Marcos Pascual
- 3.- Toni Morey
- 4.- J. Medina

I a tu? Et preocupa que les muntanyes es cremin?

Horabaixa d'estiu al carrer de Ciutat.
Diàleg entre dos amics:

- Sembla que hi ha foc a les muntanyes...
- Sí, pot ser... Véns a fer una cervesa?

.....

Fa uns dies visitava les nostres muntanyes amb dos periodistes d'una cadena televisiva. Estaven gravant informació sobre els incendis a Balears, i els vaig suggerir la visita a les muntanyes d'Artà per considerar que són un bon exemple de les conseqüències extremes del foc a la Mediterrània. El fet és que els dos madrilenys no s'explicaven com un paisatge tan grandios havia pogut arribat a convertir-se en aquella trista imatge. Al cap d'una estona vaig aconseguir fer-los entendre els possibles motius d'aquest desastre, si bé igual que jo mateix foren incapaces de veure-hi cap mena de lògica.

Un any més encaram de ple la temporada d'estiu amb la inquietud de saber si enguany ens tocarà o no veure com es cremen les nostres muntanyes. Per desgràcia, aquest plantejament a més d'esser conseqüència pot esser també causa del desastre.

La nostra «veterania» en el tema fa que els incendis a Artà siguin notícia només quan l'extensió cremada és espectacular. Quan es parla de milers d'hectàrees cremades ens lamentam d'aquesta situació, però no ens enganem; a tots nosaltres ens resulta massa habitual el fet que hi hagi foc a l'estiu. És com si el foc gairebé hagués passat a formar part dels components de les muntanyes, igual que el càrritx o els garbaions.

Aquest sentiment bastant generalitzat sens dubte forma part de la base del problema, lligat a la resposta de la pregunta del milió de dòlars, que en aquest cas és la següent: per què es cremen tan habitualment les nostres muntanyes?

La qüestió no és fàcil, però potser podrem apuntar algunes idees partint de la següent hipòtesi: una cosa es degrada quan a ningú no li interessa conservar-la. Fonamentats en aquesta suposició, haurem de plantejar si una qüestió tan directa com cruel pot esser la resposta: realment, interessa a algú que les nostres muntanyes no es cremin? Pagesos, propietaris, Ajuntament, Conselleria d'Agricultura, artanencs en general... Què en treuen de bo si les muntanyes no es cremen? Algú podria dir que tots en sortim beneficiats, ja que el patrimoni natural és un bé comú que hem de conservar. Per desgràcia encara som pocs els que pensam així, per això haurem de fer front al tema des de punts de vista més funcionals i manco conscienciats ecològicament.

El fet de cremar càrritx per aconseguir pastures no és més que un ús residual de les nostres garrigues, gairebé l'únic que resta. Un ús, això sí, tan destructiu i nefast com poc intel·ligible des d'un punt de vista racional. És com el cas de l'indigent que encén un xigarro amb un bitllet de mil duros, o d'aquell que empra obres d'art per començar foc a la xemeneia. Però mentre les dues úniques opcions siguin abandonar completament les muntanyes o pegar-les foc per aconseguir uns guanys mínims, aquesta darrera via serà sens dubte la més utilitzada.

Existeix, idò, una fórmula màgica que faci que les muntanyes siguin atractives i mereixedores d'esser conservades? En altres paraules, podem plantejar usos alternatius als actuals? Possiblement. La poció es troba al prestatge que porta l'etiqueta «Gestió del medi natural»; només cal triar quina de les solucions és la més idònia en el nostre cas.

Per desgràcia aquesta medicina encara ha estat poc experimentada a les Illes, i

quan s'empra sovint es fa de forma equivocada. Això sí, gràcies a la nefasta gestió de les administracions implicades hem pogut acumular una inestimable experiència en com no s'han de gestionar els espais naturals.

Algú pensarà que no cal enrollar-se tant per acabar amb els incendis a Artà: si es produeixen focs per aconseguir pastures, bastarà llevar les ovelles. Jo també pensava així, però vaig canviar d'opinió després d'observar el que passa a altres espais naturals, protegits però poc integrats socialment. Cap espai natural podrà estar ben gestionat si es pretén que romangui aliè a la realitat social que l'envolta.

Per això, abans de res caldrà crear les condicions necessàries perquè els artanencs s'interessin per la conservació de les muntanyes. Un bon símptoma serà el que un dia el diàleg que encapçala aquest escrit es transformi en aquest altre:

- Sembla que hi ha foc a les muntanyes!
- Ostres! I què feim aquí aturats? Anem-hi!

Darrerament s'ha parlat de la declaració de parc natural, una figura tan interessant com perillosa si es troba buida de contingut. Comencem, idò, per crear el contingut: estudis de reforestació, itineraris de natura, guies informatives, cos de voluntaris, alternatives econòmiques per a les finques... Existeixen tot un seguit de canals per aconseguir que les muntanyes siguin un espai viu al poble. Només cal que els responsables, que en aquest cas són a l'Ajuntament, apostin pel projecte.

És massa senzill deixar-ho tot en mans de la Conselleria d'Agricultura i dels cossos d'extinció d'incendis. Banyem-nos una mica, per una vegada.

A. Muñoz. GOB.

NI UN GRAM DE PAPER O CARTRÓ ALS FEMS RECICLA'L " El teu paper és important"

Empra els contenidors situats a:

Capdepera (Plaça de la Constitució)

Cala Rajada (Avda Floreal prop de les escoles i a Na Ferradura)

D'en temps primer...

una ullada cap enrera, per recordar a la nostra gent.



La fotografia data de principis dels seixanta, encara que no podem precisar l'any. Aleshores, per les festes del Carme, es feia un homenatge a les persones majors que acabava amb un àpat al Centre Parroquial.

A la taula, seguint el sentit de les agulles del rellotge, hi trobam a madò Lluïsa, amb un ventall, mare de madò Paca i d'en "Juanito" Morey. Estirant el coll madò Corema i al seu costat la mare d'en Sebastià Pasteles. Mirant a la càmera la padrina del nostre col·laborador Joan Espiritusanto, madò Pandereta. De les dues mestresses que ocupen el fons de la taula ningú ens ha sabut donar noves. La de les ulleres és madò Catalina Lareva i les tres que donen compte d'un tros d'ensaimada són madò Maria de na Vellea, madò Magdalena Xaloc, que morí als 108 anys i, en primer terme, la madona d'es forn de ca'n Matemales que estava ubicat a l'hotel Castellet.

L'únic home reconeixible, al fons a l'esquerra, era el popular Colavet. Els nins que acompanyen a les padrines tampoc sabem qui són. Si algú ens pot senyalar el nom dels personatges que falten per identificar el mes que ve completarem la nissaga.